

KOMORNÍ LISTY

časopis soudních exekutorů

II/2014
6. ročník

ROZHOVOR
S JANEM PAULYM

SOUBĚH EXEKUCE
A INSOLVENCE

EXEKUCE MAJETKU
V SJM

vydává Exekutorská komora
České republiky

E-DRAŽBY EFEKTIVNĚ

MAXIMALIZUJTE POTENCIÁL SVÝCH DRAŽEB

Nabízíme efektivní řešení a know-how pro pořádání a správu
Vašich elektronických dražeb.

Vyzkoušejte si pořádání E-DRAŽEB naprosto nezávazně a ZDARMA.

**ÚSPĚŠNOST
KONANÝCH
DRAŽEB
56 - 73%**

**CENA DRAŽBY VČETNĚ
JEJÍ INZERCE
OD 245 Kč****

KONTAKTUJTE NÁS:

+420 774 868 037

+420 241 416 417

SPRAVCE@E-AUKCE.COM

*nabídka platí pouze pro nové klienty

**uvedené ceny jsou bez DPH 21%

***Call centrum je otevřeno ve všední dny

Po-Čt 9.00 – 17.00 a Pá 8.00 – 16.00

Server **Dražby-exekutoři.cz** samozřejmě splňuje všechny podmínky a nároky stanovené příslušnými zákony, stejně jako představy našich klientů z řad SE.

Náš systém danou dražbu nejen zrealizuje, ale také efektivně zprezentuje pomocí rozsáhlé inzertní sítě: **E-AUKCE.COM, Konkursní Noviny, reality.iDNES.cz, REALCITY.CZ, REALITYMIX.CZ, RealHit.cz, + desítky satelitních webů.**

Zkuste si tedy nezávazně a zdarma, jak se draží elektronicky na portálu **DRAZBY-EXEKUTORI.CZ**, klidně na všech Vašich aktuálních či pouze cvičných dražbách a ujistěte se, že Vám poskytneme přesně to, co hledáte.*

- 1) Pošlete nám příslušnou dražební vyhlášku (pomůžeme Vám ji vytvořit), znalecký posudek a fotografie.
- 2) Dražbu zdarma uveřejníme na portálu DRAZBY-EXEKUTORI.CZ a E-AUKCE.COM.
- 3) V případě Vašeho zájmu dražbu vložíme i na PORTÁLDRAŽEB.CZ.
- 4) Uveřejnění dražby Vám potvrdíme e-mailem.
- 5) Každá dražba je zároveň plnohodnotně uveřejněna na serverech reality.iDNES.cz, REALCITY.CZ, REALITYMIX.CZ, RealHit.cz i v Konkursních Novinách.
- 6) Zájemci o dražby mají stejně jako Vy k dispozici Call centrum, kde všem rádi pomůžeme a poradíme.***

drazby-@xekutori.cz

VEŠKERÉ STAROSTI S POŘÁDÁNÍM VAŠICH DRAŽEB NECHTE NA NÁS.

K MÍSTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

JUDr. Tomáš Lichovník

soudce Ústavního soudu, bývalý prezident
Soudcovské unie ČR

Musím začít tím, že si práce soudních exekutorů vážím. Přes všechny excesy ji považuji za velmi potřebnou, a pokud mám příležitost, exekutory hájím. Dobře si pamatuji pomalé a často bezzubé vymáhání práva před rokem 2001. Soudy neměly ani odpovídající nástroje, ani potřebnou motivaci. Přes statisíce či dnes již spíše miliony provedených exekucí je však dodnes na exekutory často pohlíženo „skrz prsty“. Většinou neprávem. Nicméně je zde mnoho co napravovat. A jedním z léků by mohlo být i zavedení teritoriality soudních exekutorů.

O teritorialitě se mluví již dlouho a názory se velmi různí. Vždy mne překvapovalo, že soudního komisaře si může jeden z účastníků vybrat podle své volby, ale více jsem se tomuto tématu nevěnoval. To se však změnilo, když jsem se začal zabývat odvoláními v exekučních věcech. Tady jsem si mnohem více uvědomil, že něco není v pořádku.

Asi nejobvyklejším argumentem pro zavedení teritoriality soudních exekutorů je snížení nákladů řízení. To však vidím jako důvod vedlejší. Soudní exekutoři mají v exekučním řízení postavení soudního komisaře a řadu věcí rozhodují jako soudy prvního stupně. Jako soudy prvního stupně, které si oprávněný (lze dosadit žalobce) libovolně vybírá a s nimiž dokonce může uzavírat smlouvy. Jsem si vědom toho, že se jedná již „jen“ o vymožení povinnosti uložené exekučním titulem. Přesto. Dokážeme si představit, že ve sporném řízení se žalobce bude obracet na „svého“ soudce, který mu bude z nejrůznějších důvodů vyhovovat či s nímž bude mít třeba uzavřenu i smlouvu? Nabízí se podobnost s rozhodčím řízením, ale tam se na osobě rozhodce musí strany dohodnout. U soudního exekutora tomu tak není. Tam si jej vybírá jedna strana a druhá do toho nemá co mluvit. Lze potom uvěřit, že vykonává svou činnost nezávisle, nestranně a spravedlivě, jak mu to ukládá zákon? Lze uvěřit v nestrannost exekutora, jemuž oprávněný stovkami či tisíci exekučními návrhy zajišťuje trvalý a solidní příjem?

Současný stav má jistě i své klady. Soutěž mezi exekutory zajišťuje potřebnou motivaci a ta přispívá k větší výkonnosti. Přesto se domnívám, že stejně jako u soudců je i u soudních exekutorů důležitější jejich nestrannost než jejich rychlost a výkonnost. Přistoupí-li zákonodárce ke změně právní úpravy a k zavedení teritoriality, měl by dostatečnou legisvakancí poskytnout exekutorům čas potřebný na uspořádání jejich poměrů. Vždyť někteří z nich v souladu s právní úpravou vybudovali úřady konkurující svou velikostí okresním soudům.

OBSAH

ROZHOVOR	6 Mrzí mě, že své studenty nemůžeme zatím provést rigorózním řízením rozhovor s doc. JUDr. Janem Paulym, CSc., děkanem Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni
ČLÁNKY	9 Změny v úpravě souběhu insolvenčního řízení a exekuce od 1. 1. 2014 JUDr. Petr Blažej 13 Účinky zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k exekuci srážkami ze mzdy Mgr. Jan Kubizňák 19 Uspokojování pohledávek oprávněných z exekucí vedených u soudních exekutorů proti témuž povinnému v rámci rozvrhu výtěžku dražby nemovité věci Mgr. Petr Látal 24 Vybrané otázky k problematice exekuce společného jmění manželů Mgr. David Bolom
Z HISTORIE	27 Aktuálnost exekučního řádu z roku 1896 JUDr. Jitka Wolfová, Mgr. Ing. Martin Štika 32 Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík
ZE ZAHRANIČÍ	33 Činnost UIHJ JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., Mgr. Lukáš Jirsa
JUDIKATURA	35 Z judikatury Ústavního soudu rubriku připravila Mgr. Ing. Lucie Mikmeková 39 Judikatura v exekučních věcech rubriku připravil Mgr. David Hozman
ZPRÁVY Z KOMORY	44 Profesionální profily nových soudních exekutorů Mgr. Jan Beneš, Mgr. Veronika Jakubovská, JUDr. Eva Koutníková

Fotografie na titulní straně: Petra Škarková

ABSTRAKTY

JUDr. Petr Blažej

Změny v úpravě souběhu insolvenčního řízení a exekuce od 1. 1. 2014

Článek se zabývá změnami v úpravě souběhu insolvenčního řízení a exekuce v souvislosti s přijetím zákona č. 294/2013 Sb. Pojednáno je o účincích insolvenčního řízení v jeho jednotlivých fázích a v závislosti na způsobu řešení úpadku na probíhající exekuce. Autor poukazuje na změny oproti stávající judikatorní praxi. Pozornost je rovněž věnována otázce možnosti exekučního postihu majetku, který je považován za součást SJM na základě ustanovení § 262a o. s. ř. za situace, kdy je proti povinnému vedeno insolvenční řízení.

Mgr. Jan Kubizňák

Účinky zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k exekuci srážkami ze mzdy

Stat' se zabývá problematikou vztahu exekučního a insolvenčního řízení. Konkrétně zkoumá dílčí problematiku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení ve vztahu k probíhající exekuci. Základním cílem je proto vymezení pojmu provedení exekuce. Dále se autor zaměřuje na exekuci srážkami ze mzdy ve vztahu k postupu plátce mzdy a soudního exekutora po zahájení insolvenčního řízení. Zároveň se vyjadřuje k dalším diskutabilním otázkám (např. postih manžela povinného), jakož i k novinkám, které přinesla poslední novela insolvenčního zákona.

Mgr. Petr Látal

Uspokojování pohledávek oprávněných z exekucí vedených u soudních exekutorů proti témuž povinnému v rámci rozvrhu výtěžku dražby nemovité věci

Text se zaměřuje na postup uspokojování pohledávek oprávněných z exekucí vedených u soudních exekutorů proti témuž povinnému v rámci rozvrhu výtěžku dražby nemovité věci ve vlastnictví povinného. V souvislosti s novelou exekučního řádu účinnou od 1. listopadu 2009 a judikaturou Nejvyššího soudu ČR, zejména rozsudkem sp. zn. 20 Cdo 3755/2011 ze dne 26. července 2012, došlo ke změně výkladu ustanovení § 337c zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, a tím i způsobu určení skupiny a pořadí uspokojování pohledávek oprávněných z jiných exekučních řízení přihlašovaných do exekučního řízení proti témuž povinnému, v jehož rámci dochází k provedení exekuce prodejem nemovité věci povinného v dražbě. Jedná se tedy o zcela nový způsob určení pořadí přihlášených věřitelů při uspokojování pohledávek přihlášených věřitelů z výtěžku dražby při rozvrhovém jednání.

Mgr. David Bolom

Exekuce majetku náležejícího do společného jmění manželů

Text je zaměřen na exekuce majetku náležejícího do společného jmění manželů. Zabývá se srovnáním předchozí a současné právní úpravy. Jsou specifikovány situace, kdy a za jakých podmínek se účastníkem exekučního řízení stává také manžel povinného a které majetkové hodnoty lze v rámci exekučního řízení postihovat. Dotýká se také případů cílené úpravy rozsahu společného jmění manželů za účelem znemožnění vymožení pohledávky oprávněného. Součástí práce je i komparace právní úpravy problematiky exekuce majetku náležejícího do společného jmění manželů před novelou provedenou zákonem č. 396/2012 Sb. a po ní.

MRZÍ MĚ, ŽE SVÉ ŠTUDENTY NEMŮŽEME ZATÍM PROVÉST RIGORÓZNÍM ŘÍZENÍM

Rozhovor

s doc. JUDr. Janem Paulym, CSc.,
děkanem Fakulty právnické
Západočeské univerzity v Plzni

připravila

Petra Báčová

tisková mluvčí Exekutorské komory ČR

Jméno doc. JUDr. Jana Paulyho, CSc., (*1952) je neodmyslitelně spjato s Fakultou právnickou Západočeské univerzity v Plzni. Působí na ní od roku 1997, děkanem byl zvolen v lednu 2012. Jak tato fakulta zlepšuje svoji pověst a kolik úsilí to stojí její vedení?

V červenci 2013 byla Fakultě právnické (dále jen „Fakulta“) Západočeské univerzity v Plzni prodloužena akreditace magisterského studijního programu Právo a právní věda, obor Právo. Jak hodnotíte situaci, v níž se Fakulta nachází, rok poté?

Byl to rok úspěšný. Fakultu se podařilo „udržet při životě“, respektive se jí podařilo posunout o další kus dál. Fakulta si akreditaci zasloužila. Ale jistě stálo a i dnes stojí za to ji dále zlepšovat. Tento proces se vede na dvou základních úrovních – jde o pedagogickou a vědeckou činnost a jejich zabezpečení.

Začněme prosím pedagogickou rovinou.

O tuto stránku jsme během posledního roku pečovali především z hlediska personálního zabezpečení, které nám Akreditační komise dříve vytýkala. Zaměřili jsme se na obě podoblasti. Co se týče počtu profesorů a docentů, podařilo se ho Fakultě

udržet. Disponujeme 32 profesory a docenty, což je velmi úctyhodný počet. Ještě důležitější je však podoblast pedagogického zabezpečení mladými perspektivními profesory a docenty. V době akreditačního řízení jsme měli v zorném úhlu pouze jednoho akademického pracovníka, u něhož právě probíhalo habilitační řízení. Dnes je stav zcela jiný. Podařilo se nám dosáhnout radikálního zlepšení. Do habilitačního procesu jsme během uplynulého roku zapojili dalších 14 osob, což je podle mého názoru grandiosní úspěch. Za krátkou dobu jsme dosáhli toho, že z jedné naděje máme čtyři hotové docenty, další čtyři již mají zahájená svá habilitační řízení a v dohledné době by mohli mít své habilitační přednášky a obhajoby. Zbylý počet lidí finalizuje své práce tak, aby mohl do konce kalendářního roku nebo v polovině roku příštího podat přihlášky k habilitačnímu řízení.

Kromě toho jsme se rozhodli mnohem výrazněji rozvíjet spolupráci s partnerskými fakultami a zvát k přednáškám hostující profesory a docenty. Tímto způsobem jsme zapojili 12 osob, z toho čtyři profesory a osm docentů. To je více než 90% progres.

Předpokládám, že úspěchy jste zaznamenali i v oblasti vědeckovýzkumné.

Bezpochyby, nejvýznamnější je oblast projektů. Mimo jiné se nám podařilo získat projekt Evropské komise na téma „Braň svoje práva, Euroobčane!“. Vedle toho jsme v rámci smluvního výzkumu v posuzovaném období dokončili několik projektů, a to jak na mezinárodní, tak na tuzemské úrovni. Šest interních projektů dosud probíhá. Jeden z nich je dokonce řešen ve spolupráci s Exekutorskou komorou ČR. Jmenuje se „Komparace právní úpravy exekucí v zemích Evropské unie“. Řešitelským pracovištěm je katedra občanského práva. Nadto ve třech případech spolupracujeme na zahraničních projektech.

Dále máme podánu řadu projektů, o nichž dosud nebylo rozhodnuto. Je samozřejmě, že klíčová je v tomto ohledu Grantová agentura ČR. Pod tlakem událostí, jemuž jsme byli vystaveni, jsme se dříve snažili podávat velké množství projektů. Nyní jsme ale dali přednost kvalitě před kvantitou, a ke Grantové agentuře jsme tak letos podali pět projektů. Další projekty jsou rozvojové...

Součástí vědeckovýzkumné práce jsou i různé konference. Několik jich Fakulta organizovala sama (např. Aktuální otázky rozhodčího řízení nebo Naděje právní vědy – Býkov 2013), u jiných se podílela na uspořádání (např. Pracovní právo a nový občanský zákoník).

Pokud jde o publikace, podařilo se nám vykročit z marasmu, v němž jsme se v době akreditačního řízení pohybovali pod tlakem událostí a v jehož podmínkách akademičtí pracovníci zrovna „nehýřili“ vědecko-publikační činností. Za poslední rok se nám podařilo vydat 14 monografií na velmi dobré úrovni.

Jmenujme např. Dědické zemské právo v české historii, Proč hrabě Špork seděl ve vězení pro dlužníky nebo Poučovací povinnost v civilním procesu. Vedle toho se jednotliví akademičtí pracovníci podílejí na monumentálních komentářových pracích k novým zákonům a samozřejmě i na zpracování některých vysokoškolských učebnic.

Jak je to s mezinárodní spoluprací?

V rámci Erasmu máme uzavřeno 23 smluv. Vzdor tomuto vysokému počtu se nám podařilo navázat dalších devět mezinárodních spoluprací. Samozřejmě nás ale hřejí i jiné úspěchy.

Například?

Třeba externí hodnocení – když Vás chválí někdo jiný, tak to zahřeje dvojnásob (smích). Možná jste zaznamenala komplexní hodnocení právnických fakult v Hospodářských novinách, které bylo publikováno 23. ledna 2014. V tomto žebříčku jsme se umístili na třetím místě, přičemž v některých parametrech jsme byli hodnoceni ještě lépe. Kromě toho v celostátním hlasování v projektu Fakulta roku 2012/2013 v oboru právo, které organizuje Česká studentská unie, jsme obhájili druhé místo.

A co jiné parametry? Třeba zaměstnanost absolventů?

Úspěšnost uplatnění našich studentů je pro nás důležitá. V tomto hodnocení jsme se umístili velmi těsně za Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a nechali jsme za sebou všechny ostatní právnické fakulty. Přitom toto hodnocení trhem je doplněno hodnocením dílčím, individuálním, řekněme slovním... Studenty totiž například vysíláme na různé praxe a stáže. Namátkou, na Ústavním soudu absolvovalo stáž už více než deset našich studentů a hodnocení, kterého se jim dostalo, bylo bezvýhradně pozitivní. Kromě toho absolventy Fakulty naleznete dnes dokonce i mezi asistenty ústavních soudců. Ale nejde jen o Ústavní soud. Výsledky naší práce jsou úspěšné a mají pozitivní odezvu v podstatě ve všech oblastech právní praxe, ať již soudní, exekutorské, notářské, advokátní či jiné. Znamená to tedy, že rozhodně není zapotřebí se bát jít k nám studovat.

Tato cesta ale nikdy nekončí a jsou před námi nové úkoly. Významným problémem je ekonomická stránka Fakulty, kdy se musíme vypořádat zejména s celostátním snižováním limitů, které je pro nás mimořádně bolestivé, zvláště poté, co vypadl celý ročník a tato „mezera“ s námi jde a půjde celých pět let. Motivuje nás to však k získávání dalších projektů a k hledání alternativních cest financování.

Vede teď Fakulta doktorské programy?

To je samozřejmě mimořádně citlivá otázka. V onom tragickém procesu jsme bohužel ztratili všechny doktorské programy, tedy ty, v nichž studenti získávají titul Ph.D. V návaznosti

na to nemáme pořádat dokonce ani rigorózní řízení. Akreditační komise totiž váže konání rigorózního řízení na to, zda má Fakulta doktorský program, ačkoliv ze zákona nic takového nevyplývá. Bezprostřední úkol, který před námi tedy stojí, je zpracovat návrhy na akreditaci doktorských programů a tuto akreditaci co nejdříve získat, tak abychom prostřednictvím velmi kvalitního pedagogického zázemí, jímž fakulta disponuje, mohli opět vychovávat nové doktory – jak ty Ph.D, tak ony JUDr. V této souvislosti bych rád připomenul, že naši studenti úspěšně procházejí rigorózním řízením na Univerzitě Karlově a Masarykově univerzitě. To je na jedné straně jistě potěšující. Na druhé straně mě však jako děkana mrzí, že své studenty nemůžeme zatím provést rigorózním řízením sami. Přitom reflektujeme obrovský zájem studentů, kteří se ptají, kdy už budou moci absolvovat rigorózní řízení tam, kde vystudovali. Stávající situace, která snad nebude mít dlouhého trvání, je tak pro ně nejen atypická, ale i bolestivá.

Odráží se to podle Vás i ve veřejném mínění o Fakultě?

Je naprosto iluzorní, že by ze světa zmizeli nepřátelé Fakulty. Je tedy mrzuté, když se ještě dnes sem tam někdo neostýchá znovu a znovu připomínat, že například ten, na koho útočí, byl naším absolventem, neřkuli problematickým absolventem. Tito kritici přitom sledují jiný, nezřídka osobní cíl. Je ale trochu paradox, že mě zároveň těší, když se podobné politováníhodné útoky objeví. Rozumní lidé totiž díky nim vidí, že současná situace je jiná, že dnes Fakulta žádné problematické absolventy „neprodukuje“. Touto cestou se tedy veřejnosti alespoň implicitně připomíná, že problémové doby patří minulosti a že Fakulta žije standardním provozem, že její absolventi jsou minimálně stejně dobří jako absolventi ostatních právnických fakult.

Přesto mám dojem, že Fakulta již překročila ranou fázi, kdy se ji nové vedení alespoň snažilo „udržet při životě“.

Ano, tento slovní obrat jsem zprvu použil spíše v tom smyslu, že musíme zabezpečit řádný ekonomický chod Fakulty, že ve srovnání s ostatními veřejnoprávními právnickými fakultami nekonáme rigorózní řízení a že nemáme doktorský studijní program. Tato hlediska nejsou standardní. Jde o hendikepy, které mě vedou k tomu, abych konstatoval, že Fakultu „udržujeme při životě“. Ovšem pokud jde o vnitřní zabezpečení, jsem hluboce přesvědčen o tom, že je velmi kvalitní. Dokonce bylo již v době akreditačního řízení, byť nás opustila relativně početná skupina vyučujících. Šli jsme však dál a myslím, že vnitřní systém se zdokonalil. Z tohoto hlediska tedy o životaschopnosti Fakulty není pochyb. A myslím, že stejným způsobem to vnímá právě i veřejnost, včetně odborné a novinářské. Přístup médií se razantně proměnil. V krizových dobách jsme byli pod palbou, dnes je postoj sdělovacích prostředků zcela korektní.

Používáte pasivní formulace – říkáte, že se vnitřní systém zdokonalil a že ustaly útoky médií. Tohle se ale neděje samo?

Jistě, je to samozřejmě velmi obtížná práce. Zpočátku jsem měl nevýhodu, že jsem byl jakýmsi hromosvodem, na který mířily téměř všechny ataky. Dnes mám naopak jakoby výhodu, že jsem to já, koho většinou všichni chválí. Ovšem vždy zdůrazňuji, že jde o dílo celého kolektivu akademických pracovníků, zejména některých jedinců, z nichž jeden je i členem Vaší redakční rady (smích). A musím přiznat, že v těžkých dobách byli neocenitelnými pomocníky a těmi, kdo se o záchranu Fakulty zasloužili, i studenti. Vytvořilo se tak pevné pouto v rámci celé Fakulty. Studenti svou jednotou, záníceností a láskou Fakultě velmi pomohli.

A pomáhají stále, že? Co třeba spolky, které organizují činnost ve prospěch Fakulty?

Máme dvě studentské organizace – Ius Infinitum, o. s., která působí vlastně jen na Fakultě, a Elsa Plzeň, která patří do celostátní, resp. i mezinárodní struktury. I díky drtivě většině jejich členů se podařilo dosáhnout korektního a přátelského vztahu mezi zaměstnanci Fakulty a jejími studenty.

Mají studenti přístup k předmětům o exekučním právu?

Exekuční právo je standardní součástí výuky. Vedle toho vedeme speciální kurz Soudní exekuce a povinně volitelný předmět Exekuce a výkon rozhodnutí v minulosti a současnosti, akreditovaný na katedře právních dějin, který lektoruje JUDr. et PhDr. Stanislav Balík a Mgr. Petra Krtková. Studenty motivujeme i k exekuční praxi, protože mají zájem o stáže na exekutorských úřadech. Vyzýváme proto soudní exekutory, aby se s důvěrou obraceli na Fakultu a nabízeli možnost různých studijních praxí.

Jaké vztahy má Fakulta s Exekutorskou komorou ČR?

Řekl bych, že mimořádně dobré. Není bez významu, že Mgr. Ing. Jiří Prošek, člen prezidia Exekutorské komory ČR, je členem naší vědecké rady. A prezident Mgr. David Koncz nebo člen redakční rady Komorních listů Mgr. Pavel Tintěra jsou také našimi absolventy.

Velice Vám, vážený pane děkane, děkuji za odpovědi a přeji Vám, aby další cesta Fakulty, jakož i Vaše osobní, byla zdárná.

ZMĚNY V ÚPRAVĚ SOUBĚHU INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ A EXEKUCE OD 1. 1. 2014

JUDr. Petr Blažej

asistent soudce
Krajský soud v Ústí nad Labem
insolvenční oddělení

Problematice souběhu exekuce a insolvenčního řízení se autor na stránkách Komorních listů již jednou věnoval.¹ Zákonem č. 294/2013 Sb. (dále jen „revizní novela“) však došlo k rozsáhlým změnám právní úpravy insolvenčního řízení. Vzhledem k nastalým změnám pozbyl předchozí článek částečně na aktuálnosti, proto se autor rozhodl k tomuto tématu vrátit. Jedním z cílů revizní novely bylo právě vyjasnění vztahu insolvenčního řízení a exekuce. Částečně byly převzaty závěry soudní praxe, některé otázky jsou však řešeny zcela odlišně. Novela posílila jeden ze základních principů insolvenčního řízení, tedy přednost kolektivního insolvenčního řízení před individuálními řízeními nalézacími a exekucemi. Přednost insolvenčního řízení je v případě nalézacího řízení odůvodněna hospodárností řízení, když není účelné, aby bylo vedeno samostatné řízení za účelem posouzení existence pohledávky věřitele a stejná otázka byla řešena zároveň v rámci insolvenčního řízení. Rozhodnutím o úpadku tak dojde k přerušování nalézacích řízení.² Ve vztahu k exekucím je preference insolvenčního řízení logickým důsledkem zásady poměrného uspokojení věřitelů a zákazu vymáhání pohledávek individuální cestou.³ Došlo zároveň k větší diferenciaci účinků insolvenčního řízení na exekuce v závislosti na fázi, ve které se insolvenční řízení nachází.

Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení v počáteční fázi, tedy do rozhodnutí o úpadku, upravuje insolvenční zákon (dále jen „IZ“) v § 109 odst. 1 písm. c).⁴ Ustanovení § 109 odst. 2 IZ ve znění revizní novely upřesňuje omezení exekucí tak, že

¹ BLAŽEJ, P. Souběh insolvenčního řízení a exekuce. Komorní listy: časopis soudních exekutorů. Brno: Exekutorská komora České republiky, roč. 2012, č. 1.

² § 104a IZ.

³ Věřitelé jsou povinni zdržet se jednání směřujícího k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon (§ 5 písm. d/ IZ).

⁴ Výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze je však provést. Pro pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 IZ) a pohledávky jim na roveň postavené (§ 169 IZ) však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 IZ a s omezeními tímto rozhodnutím založenými.

úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, není úkon učiněný k zajištění dlužníkovy majetku pro účely jeho postižení takovým výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Čistě gramatický výklad by vedl k závěru, že v rozporu se zákazem exekuci provést není pouze vydání exekučního příkazu řízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech, neboť se nejedná o provedení exekuce *stricto sensu*, ale pouze o úkon, který má pohledávce oprávněného zajistit lepší pořadí při rozvrhu výtěžku. Nahlédnutím do důvodové zprávy lze však zjistit, že záměrem zákonodárce bylo, aby toto ustanovení dopadalo na širší okruh případů. Přestože má dlužník po podání insolvenčního návrhu dispoziční oprávnění k majetku v majetkové podstatě, nemá nárok na uvolnění prostředků blokovaných na účtu ve prospěch dosud neukončené exekuce. Plátce příjmu dlužníka i po zahájení insolvenčního řízení provádí srážky z příjmu dlužníka a tyto prostředky pouze nevyplácí oprávněnému, respektive soudnímu exekutorovi. Opačný výklad, který se před účinností revizní novely často objevoval, by vedl k poškození práv oprávněného věřitele v případě, že by úpadek dlužníka nebyl osvědčen. Navíc blokáci majetku dlužníka nedochází ke zmenšení majetkové podstaty a ostatní věřitelé tímto postupem nemohou být poškozeni.

Ve fázi před rozhodnutím o úpadku je tak zachován zákaz exekuci dokončit, tedy provést poslední krok při provádění exekuce na základě konkrétního exekučního příkazu, například vyplacení sražené mzdy zaměstnavatelem, odepsání prostředků z bankovního účtu nebo provedení dražby. Soudní exekutor by tedy neměl činit kroky, které bezprostředně směřují k dokončení provedení exekuce – např. zaslat vyrozumění o právní moci exekučního příkazu plátcí mzdy nebo bankovní instituci či vydat dražební vyhlášku. Tedy nic nebrání tomu, aby soudní exekutor činil úkony ostatní, konkrétně pak vydával exekuční příkazy, na základě kterých by sice exekuce nemohla být provedena, ale bylo by zachováno pořadí pro případ, že by překážka v podobě trvajících insolvenčního řízení později odpadla. Exekuce se v podstatě vrací do nařizovací fáze. Již vydané a pravomocné exekuční příkazy mají nadále stejné účinky, jako by právní moci dosud nenabýly.

V době trvání účinků rozhodnutí o úpadku není možné exekuci, která by postihovala majetek v majetkové podstatě, ani nařídit nebo zahájit (§ 140e odst. 1 IZ). Opět s výjimkou rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 IZ. V této fázi se již činnost soudního exekutora omezí pouze na

zjišťování, zda účinky rozhodnutí o úpadku nadále trvají. Zejména nelze vydávat exekuční příkazy. V případě, že soudní exekutor nebyl před tímto okamžikem pověřen provedením exekuce, exekuční soud exekuční návrh zamítne, neboť už samotné pověření by bylo vydáno v rámci „nařizovací fáze“ exekuce, a tedy v rozporu s tímto omezením. Naproti tomu, pokud byl soudní exekutor již pověřen, může rozhodnout o nákladech v souvislosti s exekucí. S vydáním rozhodnutí o nákladech v průběhu exekuce výslovně počítá ust. § 46 odst. 7 e. ř.

Vzhledem k tomu, že exekuční soud po zjištění úpadku exekuční návrh zamítne, nelze exekuci provést ani postižením příjmů manžela dlužníka dle ust. § 262a odst. 2 o. s. ř., přestože se nejedná o majetek v majetkové podstatě.⁵ Dojde tak k nedůvodnému zvýhodnění věřitelů v exekucích, kde již exekuční soud pověřil soudního exekutora, neboť v těchto případech soudní exekutor zřejmě může vydat exekuční příkaz, například srážkami ze mzdy manžela dlužníka.⁶ V případě řešení úpadku oddlužením ve formě zpeněžení majetkové podstaty dojde k zániku SJM⁷ a majetek manžela dlužníka nebude možné postihnout na základě fikce dle ust. § 262a o. s. ř. De lege ferenda by byla vhodnější úprava, která by toliko zakazovala nařizovací fázi exekuce dokončit vydáním exekučního příkazu na majetek dlužníka, respektive též na majetek v SJM dlužníka a jeho manžela (s výjimkou majetku, který je součástí SJM pouze na základě fikce dle § 262a o. s. ř.).

K rozhodnutím a opatřením (pověření soudního exekutora) přijatým při provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce v rozporu s omezením podle ust. § 109 odst. 1 písm. c) a § 140e IZ se v insolvenčním řízení nepřihlíží. K prosazování těchto omezení svěřil zákon insolvenčním soudům v ust. § 109 odst. 6 IZ silný nástroj. V případě, že je to nezbytné k naplnění účelu insolvenčního řízení, může insolvenční soud kdykoli i bez návrhu pozastavit vykonatelnost nebo odložit právní moc rozhodnutí nebo opatření přijatých při provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce v rozporu s těmito omezeními. Dokonce může insolvenční soud zakázat přijetí rozhodnutí nebo opatření připravovaných při provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce v rozporu s těmito omezeními. Proti tomuto rozhodnutí insolvenčního soudu mohou podat odvolání účastníci řízení o výkon rozhodnutí nebo exekučního řízení. Insolvenční soud bude v podstatě nad exekučními soudy a soudními exekutory vykonávat dohled tak, aby nedocházelo k nepřipustným zásahům do insolvenčního řízení.

⁵ K aplikaci § 262a o. s. ř. v insolvenčním řízení viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 ICdo 37/2012, ze dne 22. 1. 2014.

⁶ Shodně rozsudek Vrchního soudu v Praze č. j. 78 ICm 766/2011, MSPH 78 INS 2600/2009, 101 VSPH 123/2012-81, ze dne 31. 5. 2012.

⁷ O účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení tohoto zákona o účincích prohlášení konkursu, včetně zániku společného jmění dlužníka a jeho manžela. Jde-li o oddlužení povolené na základě společného návrhu manželů (§ 394a), považuje se od okamžiku, kdy nastanou účinky schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, všichni majetek těchto manželů za majetek ve společném jmění manželů, které nezaniká (§ 408 odst. 1 IZ).

Jiný režim souběhu insolvenčního řízení a exekuce je v případě řešení úpadku dlužníka oddlužením. Dispoziční oprávnění k majetku, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení (zveřejnění usnesení v insolvenčním rejstříku), má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužník. Exekuci, která by postihovala takový majetek, lze za trvání oddlužení nařídit nebo zahájit a provést jen pro pohledávky, které nemají být uspokojeny při oddlužení a současně které vzniknou poté, co nastanou účinky schválení oddlužení (dále jen „nové pohledávky“). Lze tak například provádět srážky z příjmu dlužníka. V případě oddlužení ve formě plnění splátkového kalendáře lze pro nové pohledávky postihnout majetek, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, z té části příjmů, která nepodléhá oddlužení (ust. § 409 odst. 2 IZ). Jedná se zejména o movité věci, ale také o úspory vytvořené po schválení oddlužení, například prostředky na účtu dlužníka.

Souběh exekuce a insolvenčního řízení nově upravuje ust. § 46 odst. 7 e. ř., které soudnímu exekutorovi ukládá vydat vymožené plnění bezodkladně po právní moci usnesení, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění insolvenčnímu správci. Za vymožené plnění se považuje plnění získané provedením exekuce některým ze způsobů podle § 59 odst. 1 e. ř., provedením exekuce podle § 46 odst. 6 e. ř. nebo hrazené na vymáhanou povinnost od uplynutí lhůty podle § 46 odst. 6 e. ř. a vydání exekučního příkazu do provedení exekuce podle tohoto exekučního příkazu. Zákonodárce se novou úpravou odchýlil od závěrů soudní praxe, která dovozovala, že *plněním povinného k rukám soudního exekutora před prohlášením konkursu⁸ dluh povinného zaniká za předpokladu, že usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci.⁹ Nově je soudní exekutor povinen veškeré vymožené plnění vydat bezodkladně po právní moci usnesení, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání výtěžku insolvenčnímu správci. Toto usnesení se doručuje rovněž insolvenčnímu správci, neboť upravuje práva k majetkové podstatě.¹⁰ Předchozí úprava tento postup vyhradovala pouze pro situace, kdy došlo k transformaci majetku dlužníka, typicky při zpeněžení nemovitosti.*

Ohledně plnění, které bylo vymoženo po zahájení insolvenčního řízení, respektive po zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku se postup dle ust. § 46 odst. 7 e. ř. zřejmě neuplatní. Zákaz provádět exekuci dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ neumožňuje například zaměstna-

vati zaslat deponované srážky soudnímu exekutorovi. Pokud postupuje v rozporu s tímto omezením, je soudní exekutor povinen toto plnění vydat insolvenčnímu správci bez dalšího. Jiný postup by vedl k nezákonnému zásahu do majetku v majetkové podstatě. Naproti tomu při exekuci prodejem nemovitosti je rozhodným okamžikem nabytí právní moci usnesení o příklepu, respektive usnesení o předražku. Pokud účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nastaly až po právní moci usnesení o příklepu (případně usnesení o předražku), je vydražitel (předražitel) povinen doplatit nejvyšší podání. Poté je vydáno usnesení dle ust. § 46 odst. 7 e. ř. a následně je výtěžek vydán insolvenčnímu správci. Toto usnesení má pro účely zániku zástavních práv účinky rozvrhového usnesení (§ 337h o. s. ř.).¹¹

Vzhledem k tomu, že ke zpeněžení nedošlo v insolvenčním řízení, nepřísluší náklady spojené se správou a zpeněžením a odměna insolvenčnímu správci, který majetek nezpeněžoval, ale soudnímu exekutorovi.¹² Plnění vymožené prodejem nemovitosti lze však použít na úhradu hotových výdajů soudního exekutora a jeho odměny, pouze v minimální výši (3.000,- Kč), neboť v exekuci nedošlo k uspokojení pohledávky oprávněného ani přihlášených věřitelů a není dán základ pro výpočet odměny.¹³ Věřitelé tak mohou být motivováni k podávání insolvenčních návrhů, aby se vyhnuli úhradě odměny soudního exekutora. De lege ferenda by řešením bylo svěřit rozhodování o nákladech soudního exekutora do rukou insolvenčního soudu v rámci usnesení o vydání výtěžku zpeněžení s tím, že základem pro výpočet odměny soudního exekutora by byla částka vyplacená věřitelům.

Další výjimka ze zákazu provádět exekuci zůstala nadále v ust. § 203 IZ ve prospěch pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek těmto pohledávkám postaveným na roveň (§ 168 a 169 IZ). Ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ ve znění revizní novely tuto výjimku upravuje výslovně. Na rozdíl od výše uvedených výjimek lze vést exekuci pro tyto pohledávky bez ohledu na způsob řešení úpadku, tedy jak při likvidační, tak při sanační formě řešení úpadku. Tyto pohledávky se uplatňují písemně vůči osobě s dispozičními oprávněními. Neuspokojí-li osoba s dispozičními oprávněními uplatněnou pohledávku, může se věřitel domáhat jejího splnění žalobou u obecného soudu osoby s dispozičním oprávněním. Po právní moci rozhodnutí o žalobě určí lhůtu k uspokojení přisouzené pohledávky a jejího příslušenství svým rozhodnutím insolvenční soud. Dále pak insolvenční soud na návrh oprávněné osoby nebo

⁸ V poměrech insolvenčního řízení před zveřejněním vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008.

¹⁰ Kasíková, M a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha. C. H. Beck, 2010, s. 199.

¹¹ Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. 20 Cdo 471/2004.

¹² Shodně Usnesení Vrchního soudu v Ostravě č. j. KSOS 34 INS 3970/2010, 1 VSOL 815/2011-B-36, ze dne 13. 3. 2012.

¹³ Pokud při exekuci postižením nemovitostí nebo při exekuci postižením podniku byly uspokojeny zcela nebo zčásti nároky oprávněného, toho, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, anebo věřitele povinného, který podal přihlášku, je základem pro určení odměny ta část rozdělovatelné podstaty, kterou byly takto uspokojeny nároky těchto osob (§ 5 odst. 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb.).

osoby s dispozičními oprávněními rozhodne, která část majetkové podstaty může být použita k jejímu uspokojení.

Ke změnám došlo též ve vztahu k přihláškám vykonatelných pohledávek do insolvenčního řízení. K tomu, aby pohledávka byla posuzována jako vykonatelná, musí být doložena vykonatelnost ke dni rozhodnutí o úpadku, zatímco dříve postačovalo doložit vykonatelnost ke dni přezkumného jednání. Tato úprava byla přijata zřejmě s ohledem na přerušování nalézacích řízení ke dni rozhodnutí o zjištění úpadku dlužníka (ust. § 140a IZ).¹⁴ Častou praxí insolvenčních správců bylo při popírání vykonatelných pohledávek co do pravosti nebo výše přezkoumat tyto pohledávky jako nevykonatelné, a přenést tak povinnost podat incidenční žalobu na věřitele. Dělo se tak většinou u pohledávek doložených rozhodčím nálezem nebo příkazem k úhradě nákladů exekuce. U nákladů soudního exekutora vzhledem k výši soudního poplatku (5.000,- Kč) a skutečnosti, že i v případě úspěchu ve věci insolvenční soudy zpravidla nepřiznávají proti insolvenčnímu správci náhradu nákladů řízení, nemělo podání žaloby ekonomický význam.

Této praxi má revizní novela zabránit. Při přezkumném jednání nelze napříště považovat vykonatelnou pohledávku za nevykonatelnou z důvodů, pro které byla popřena. V pochybnostech o vykonatelnosti přihlášené pohledávky rozhodne o této otázce pro účely přezkumu usnesením insolvenční soud do skončení přezkumného jednání (§ 191 odst. 2 IZ).

Nově zavedené výjimky ze zákazu provádění exekuce v případech řešení úpadku oddlužením jsou poměrně problematické. Jednak bude nutné rozlišovat majetek dlužníka, který bude postižitelný, a dále bude nutné zkoumat, zda se jedná o novou pohledávku. Navíc v případě, že věřitel získá exekuční titul vůči dlužníku a soudní exekutor vydá exekuční příkaz, je dán důvod pro zrušení oddlužení a prohlášení konkursu na majetek dlužníka dle ust. § 418 IZ. Právní mocí prohlášení konkursu věřitelé znovu ztratí možnost vymáhat i nové pohledávky individuální cestou. Tyto výjimka tak pro věřitele nemá, dle názoru autora, větší ekonomický význam za situace, kdy insolvenční soud na porušení povinností dlužníkem zareaguje rychle. V opačném případě může v tomto mezidobí dojít ke zmenšení majetkové podstaty, která by byla v konkursu předmětem zpeněžení.

Rovněž změna ust. § 46 e. ř., které ukládá insolvenčnímu správci vydat vymožené plnění, i pokud nedošlo ke zpeněžení majetku dlužníka, není (podle mínění autora článku) krok správným směrem. Dochází k zásahu do majetku oprávněného, neboť exekutor je ve vztahu k oprávněnému platebním místem.

Naproti tomu pozitivně lze hodnotit přerušování nalézacího řízení ke dni zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku. Změna zamezí uplatňování těchto pohledávek ve dvou různých řízeních a dále na základě usnesení o přerušování nalézacího řízení budou věřitelé informováni o insolvenčním řízení. K posílení principu právní jistoty přispěje omezení možnosti insolvenčního správce účelově přezkoumávat pohledávky doložené exekučním titulem jako pohledávky nevykonatelné.

Seznam literatury:

Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha. C. H. Beck, 2010, s. 199.

Seznam judikatury:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 ICdo 37/2012, ze dne 22. 1. 2014.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze č. j. 78 ICm 766/2011, MSPH 78 INS 2600/2009, 101 VSPH 123/2012-81, ze dne 31. 5. 2012.

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2004, sp. zn. 20 Cdo 471/2004.

Usnesení Vrchního soudu v Ostravě č. j. KSOS 34 INS 3970/2010, 1 VSOL 815/2011-B-36, ze dne 13. 3. 2012.

¹⁴ Účinky rozhodnutí o úpadku nastávají okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Rozhodnutím o úpadku se přerušují soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, anebo o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 IZ). Není-li dále stanoveno jinak, v těchto řízeních nelze pokračovat po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku.

ÚČINKY ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ VE VZTAHU K EXEKUCI SRÁŽKAMI ZE MZDY

Mgr. Jan Kubizňák Úvod
právník Exekutorské komory ČR

Dovolte mi pokračovat v započaté minisérii článků týkajících se vztahu exekučního a insolvenčního řízení, kterou jsem otevřel v minulém vydání Komorních listů. Jedním z cílů novelizace zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“ či „insolvenční zákon“), provedené zák. č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „koncepční novela“), bylo dle důvodové zprávy ke koncepční novele postavit najisto vztah exekučního a insolvenčního řízení, respektive jednoznačně vymezit postavení obou řízení zejména v případě jejich souběhu (či střetu).¹

Jednou ze zásadních okolností vztahu exekučního a insolvenčního řízení je přitom vymezení účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení (s ohledem na objekt našeho zájmu) vzhledem k exekučnímu řízení. Jejich prostřednictvím pak lze vyvozovat obecnější poznatky o poměru insolvenčního a exekučního práva v České republice. Zároveň jako velký problém současné praxe shledávám postup plátců mzdy provádějících srážky ze mzdy, jakmile dojde k zahájení insolvenčního řízení na osobu dlužníka (povinného v exekučním řízení).

Předložený článek proto předkládá dílčí analýzu dopadů koncepční novely na problematiku souběhu exekučního a insolvenčního řízení zejména ve vztahu k exekuci srážkami ze mzdy. Zároveň však bude na předložených konkrétních příkladech provedeno zobecnění dané problematiky s možností širšího využití při řešení problémů střetu insolvenčního a exekučního řízení.

¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Jednání a dokumenty: Sněmovní tisky: Sněmovní tisk 929/0, část. 1/13: Důvodová zpráva (s. 56). [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 29. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=929&ct1=0>

Zahájení insolvenčního řízení a jeho účinky

Nejdůležitějším účinkem spojeným se zahájením insolvenčního řízení ve vztahu k exekučnímu řízení byla (do 31. 12. 2013) nemožnost provedení exekuce vyjádřená v ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ. Koncepční novelou bylo zmíněné ustanovení zpřesněno, respektive byly zobecněny možnosti, kdy i po zahájení insolvenčního řízení lze nařízenou exekuci provést. Zároveň došlo k vložení nové negativní definice pojmu provedení exekuce (respektive úkonu, jímž se provádí exekuce), a to do ustanovení § 109 odst. 2 IZ.

Podle § 109 odst. 1 písm. c) IZ v aktuálním znění proto platí, že po zahájení insolvenčního řízení² lze exekuci či výkon rozhodnutí, který by postihoval majetek ve vlastnictví dlužníka nebo majetek náležející do majetkové podstaty, nařídit, avšak jej nelze provést. Praxe se dlouhodobě potýká s vymezením pojmu provedení exekuce.

Dle § 109 odst. 2 IZ úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí či exekuce, není úkon učiněný k zajištění dlužníkovy majetku pro účely jeho postižení ve výkonu rozhodnutí nebo v exekuci. Zákonodárce tedy jednoznačně vyjádřil, že vydáním exekučního příkazu nedochází k provedení exekuce. Lze učinit dílčí závěr (na němž se však odborná veřejnost již dříve shodla),³ že i po zahájení insolvenčního řízení lze exekuci nařídit a postihovat majetek dlužníka prostřednictvím vydávání exekučních příkazů.

Pojem provedení exekuce

Okamžik, kdy dochází u jednotlivých způsobů exekuce k jejich provedení, však není dle mého názoru do současné doby spolehlivě vyřešen. Martina Kasíková k problematice provedení exekuce uvádí, že zák. č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „EŘ“ či exekuční řád“), „fakticky rozlišuje proces provádění exekuce jako sled úkonů směřujících k provedení exekuce a samotné provedení exekuce, kdy dojde k vynucení povinnosti na povinném s konečnou platností. Provedení exekuce je tak až dovršení samotné realizace, tedy faktické postižení tohoto (na nějž byl dříve vydán exekuční příkaz – pozn. autora) majetku“.⁴

Při rozhodování o kárných žalobách proti soudním exekutorům se k problematice provedení exekuce vyjádřil i senát 14 KSe Nejvyššího správního soudu, a to v naprosté shodě s výše uvedeným právní názorem.⁵ Naopak senát 11 Kseo Nejvyššího správního soudu konstatoval, že „převod finančních prostředků z účtů povinného na účet exekutora představuje úkon činěný v rámci provádění exekuce.“⁶

Jolana Maršíková považuje za provedení exekuce vlastní realizaci, tedy faktické dokonání exekuce s tím, že smyslem ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ je ochrana majetku patřícího do majetkové podstaty a zabránění uspokojení pohledávky na vrub dlužníka a ostatních věřitelů.⁷

Nejvyšší soud pak v rámci své rozhodovací činnosti vymezil předmětný pojem tak, že provedením exekuce je předání či vyplacení plnění získaného od povinného oprávněnému.⁸

Právní názor zcela se vymykající všemu dosud uvedenému pak vyslovil Nejvyšší soud v trestním řízení, podle nějž již vydání exekučního příkazu představuje akt, který je součástí provedení exekuce.⁹

Domnívám se, že pojem provedení exekuce tak, jak s ním pracuje exekuční řád, musíme interpretovat v souvislostech s jednotlivými způsoby exekuce obsaženými v části šesté zák. číslo 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“ či „občanský soudní řád“). V prvé řadě je nutné odmítnout právní názor Nejvyššího soudu uvedený v rozhodnutí sp. zn. 7 Tdo 72/2010. Pokud by byl aplikován do důsledků, pak by již pouhým vydáním exekučního příkazu docházelo k provedení exekuce (sic!). Exekuční řád přitom v ustanovení § 47 odst. 1 jednoznačně konstatuje, že soudní exekutor po zapsání exekuce do rejstříku zahájených exekucí posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena, a vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen. Soudnímu exekutorovi proto zákon dává jasně najevo, že je v jeho dispozici, jak naloží s již vydanými exekučními příkazy, a implicitně rozlišuje jednotlivé fáze provádění exekuce – vydání exekučního příkazu a provedení exekuce.

Zcela explicitní vyjádření dosud uvedeného pak nalezneme v § 265 odst. 1 OSŘ, kde se rozlišuje mezi nařízením výkonu rozhodnutí a jeho provedením. Navíc v ustanovení § 265 odst. 3 OSŘ se hovoří o jednotlivých úkonech při provádění výkonu rozhodnutí. Ostatně povinný má vždy možnost svoji

² Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nastávají dle § 109 odst. 4 IZ s hodinou zveřejnění vyhlášky dle § 101 IZ v insolvenčním rejstříku. In: KOZÁK, Jan; BUDÍN, Petr; DADAM, Alexandr; PACHL, Lukáš. Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 262.

³ KASÍKOVÁ, Martina a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 203.

⁴ KASÍKOVÁ, op. cit., s. 203.

⁵ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. 14 Kse 4/2011.

⁶ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. 11 Kseo 1/2009.

⁷ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 189.

⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008.

⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 72/2010.

povinnost stanovenou v exekučním titulu splnit ještě před provedením exekuce a tím pro sebe negativní účinky odvrátit.¹⁰ Pouhým vydáním exekučního příkazu proto nedochází k provedení exekuce.

Vodítkem k obecnému určení, kdy dochází k provedení exekuce, mohou být i některá ustanovení vztahující se k jednotlivým způsobům exekuce. Dle ustanovení § 307 odst. 1 OSŘ se výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu provede odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému. Na základě § 336b odst. 1 OSŘ se pak exekuce prodejem nemovitých věcí provede dražbou.

Pojem provedení exekuce je tudíž dle mého názoru nutné chápat jako vymezení okamžiku, v němž buď podlužník vyplátí soudnímu exekutorovi plnění, které by jinak náleželo povinnému (či manželovi povinného), nebo soudní exekutor na základě pravomocného rozhodnutí může provést rozvrh vymoženého plnění. Poslední eventualitu, kterak může být exekuce provedena, pak definuje přímo ustanovení § 46 odst. 6 ve spojení s odst. 4 EŘ.¹¹

Srážky ze mzdy

V případě exekuce srážkami ze mzdy dochází v praxi k největšímu množství problematických situací. Občanský soudní řád navíc neposkytuje spolehlivou odpověď na otázku, kdy dochází k provedení (tohoto způsobu) exekuce. Již doručením exekučního příkazu plátcí mzdy ztrácí povinný dle § 282 odst. 3 OSŘ právo na výplatu části mzdy odpovídající srážce (inhibitorium). Plátcí mzdy je povinen provádět ze mzdy povinného srážky a nevyplácet je povinnému (arrestatorium). Teprve až soudní exekutor vyrozumí plátce mzdy o zapsání doložky provedení exekuce do Rejstříku zahájených exekucí a o právní moci exekučního příkazu, může plátcí mzdy již provedené srážky a veškeré budoucí vyplatit soudnímu exekutorovi.

Jelikož se v exekučním řízení hradí vymáhaná povinnost buď k rukám soudního exekutora, nebo přímo oprávněnému (viz § 46 odst. 4 EŘ), mám za to, že ani právní názor Nejvyššího soudu uvedený v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 4802/2008 nemůže být správný. Dle konstantní judikatury totiž platí, že plnění dluhu k rukám soudního exekutora má za následek zánik dlu-

hu.¹² Provedením exekuce tedy nemůže být až okamžik vyplacení vymoženého plnění soudním exekutorem oprávněnému. Domnívám se proto, že provedením exekuce v případě srážek ze mzdy je odeslání srážky plátcem mzdy soudnímu exekutorovi.

Úkonem směřujícím k provedení exekuce, který by již proto soudní exekutor neměl po zahájení insolvenčního řízení činit, je vyrozumění plátce mzdy o zapsání doložky provedení exekuce a o právní moci exekučního příkazu. Po doručení zmíněného vyrozumění má totiž plátcí mzdy povinnost vyplácet srážky přímo soudnímu exekutorovi.¹³

Jakým způsobem se však má zachovat plátcí mzdy, jestliže v průběhu provádění srážek ze mzdy, kdy již došlo k zapsání doložky provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí (a plátce mzdy tedy vyplácí srážky soudnímu exekutorovi), je proti dlužníkovi zahájeno insolvenční řízení. S ohledem na postavení plátce mzdy v případě provádění srážek ze mzdy, kdy jeho povinností je řídit se pokyny soudního exekutora, zní odpověď možná překvapivě a lehce arogantně. Plátcí mzdy by neměl na své činnosti ničeho měnit.

V ideálním případě by soudní exekutor měl vyrozumět plátce mzdy o zahájení insolvenčního řízení. Měl by jej současně poučit, že po dobu trvání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení do doby rozhodnutí o úpadku bude plátcí mzdy provádět srážky ze mzdy i nadále, avšak je nebude vyplácet soudnímu exekutorovi. S ohledem na výsledek insolvenčního řízení pak takto vysrážené částky plátce mzdy zašle buď insolvenčnímu správci (v případě rozhodnutí o úpadku), nebo soudnímu exekutorovi (nebude-li úpadek osvědčen).

V minulosti se objevil mezi mzdovými účetními přípis Krajského soudu v Plzni obsahující odpověď a návod pro jednoho plátce mzdy, který řešil právě nastolenou problematickou otázku. Bohužel obsahuje naprosto chybnou interpretaci ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ ve spojení s pojmem provedení exekuce u exekuce srážkami ze mzdy. Dle zmíněného přípisu se prováděním exekuce míní jakákoli dispozice s majetkem povinného (dlužníka), tj. i samotné pokračování ve srážkách ze mzdy, aniž by docházelo k jejich zaslání soudnímu exekutorovi. Po zahájení insolvenčního řízení je osobou s dispozičním oprávněním k majetku náležejícímu do majetkové podstaty sám dlužník (viz § 229 odst. 3 písm. a) IZ). Plátcí mzdy by tedy dle zmíněného přípisu měl soustavně

¹⁰ Srov. důvody pro neudělení příklepu spočívající v uhrazení dluhu bezprostředně před konáním dražby uvedené v rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 25 Co 478/2013.

¹¹ Splní-li povinný vymáhaný nárok spolu se zálohou na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, vydá soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce. Právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce bude exekuce provedena.

¹² Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 1. 2006, sp. zn. 26 Co 504/2005.

¹³ Shodně též TRIPES, Antonín. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 744, 745.

sledovat insolvenční rejstřík, protože po zahájení insolvenčního řízení nemůže srážky ze mzdy provádět, nýbrž musí celou mzdu vyplácet svému zaměstnanci (povinnému, dlužníkovi).¹⁴

Dlužník je skutečně de lege lata osobou s dispozičními oprávněními ve vztahu k majetkové podstatě v době do rozhodnutí o úpadku. Ustanovení § 229 odst. 3 písm. a) IZ však zajisté nelze interpretovat způsobem, jak činí Krajský soud v Plzni. Zprv, jak bylo výše uvedeno, provedením exekuce je v případě srážek ze mzdy až vyplacení srážky soudnímu exekutorovi, nikoli pouhé zákonné důsledky vydání exekučního příkazu v podobě speciálního inhibitoria a arrestatoria. Zahájení insolvenčního řízení nemá ve vztahu k exekučnímu řízení účinek automatického zrušení či sistace inhibitorií a arrestatoria. Žádné obdobné ustanovení insolvenční zákon neobsahuje. Navíc přijetím kritizovaného výkladu by povinný (dlužník) měl po každém podání insolvenčního návrhu nárok na vyplacení již provedených srážek ze mzdy, čímž by prakticky mohl absolutně znemožnit provádění exekuce. Zmíněného nebezpečí si byl vědom i zákonodárce, neboť v důvodové zprávě ke koncepci novely uvedenou problematiku vzpomíná a ve shodě s výše uvedeným závěrem podává, že „účelem insolvenčního řízení není umožnit, aby dlužník po zahájení insolvenčního řízení disponoval s peněžními prostředky, které byly postiženy exekucí. Probíhá-li exekuční řízení, postižené peněžní prostředky nenáleží dlužníku, ale jeho věřiteli, který svou pohledávku uplatnil individuální cestou“.¹⁵

Dojde-li k zahájení insolvenčního řízení, znamená to pouze nahrazení individuálních práv oprávněného kolektivními právy všech dlužníkových věřitelů. Vymáhající věřitel se tudíž musí podříditi pravidlům kolektivního insolvenčního řízení, jež jsou vymezena v insolvenčním zákoně. Pokud by byl připuštěn výklad, podle něhož po zahájení insolvenčního řízení může dlužník nakládat s prostředky postiženými exekucí, jednalo by se

o obcházení účelu jak insolvenčního, tak exekučního řízení na úkor práv všech věřitelů.¹⁶

Bohužel úmysl zákonodárce zůstal pouze na půli cesty, neboť výslovného legislativního vyjádření se zmiňované pravidlo, podle něhož má dlužník (povinný) po zahájení insolvenčního řízení právo nakládat s prostředky či věcmi postiženými exekucí, nedočkal. Je proto nutné jej stále dovozovat ze souvislosti § 109 odst. 2 IZ a okamžiku, kdy u konkrétního způsobu exekuce dochází k jeho provedení.

Privilegované pohledávky

Novelizované ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ dále přináší možnost i přes zahájení insolvenčního řízení provádět nebo vést exekuci na majetek dlužníka, jedná-li se o pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 IZ) a pohledávky na roveň jim postavené (§ 169 IZ). Uvedené pravidlo bylo do 31. 12. 2013 aplikovatelné pouze v případě konkurzu (viz § 267 IZ ve znění platném do 31. 12. 2013). Nově bylo zobecněno a lze jej využít pro všechny způsoby řešení úpadku (respektive již po zahájení insolvenčního řízení).¹⁷

Komentované ustanovení předpokládá pro vedení exekuce i po zahájení insolvenčního řízení kumulativní splnění následujících podmínek:

- existence neuhrazené pohledávky za majetkovou podstatou či pohledávky na roveň jí postavené,
- vykonatelnost takové pohledávky na základě rozhodnutí soudu dle § 203 odst. 4 IZ,
- marné uplynutí lhůty stanovené insolvenčním soudem k úhradě dluhu dle § 203 odst. 5 IZ,

¹⁴ Přípis Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 5. 2012, č. j. 20 INS 8349/2012-A-10.

¹⁵ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Jednání a dokumenty: Sněmovní tisky: Sněmovní tisk 929/0, část. 1/13: Důvodová zpráva (s. 57). [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 29. 4. 2014].

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Jednání a dokumenty: Sněmovní tisky: Sněmovní tisk 929/0, část. 1/13: Důvodová zpráva (s. 58). [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 29. 4. 2014].

- vedení exekuce jen na insolvenčním soudem určenou část majetkové podstaty dle § 203 odst. 5 IZ.¹⁸

Je tedy patrné, že v době do rozhodnutí o úpadku prakticky nemůže dojít k aplikaci zmíněného ustanovení. Jeho uvedení v obecné části má důvod zejména legislativně technický, aby nemuselo být opakováno u všech tří způsobů řešení úpadku.

Předběžné opatření

I v případě exekuce prováděné srážkami ze mzdy lze uvažovat (ať již ze strany oprávněného či soudního exekutora) o podání návrhu na předběžné opatření dle ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) IZ. Předmětem návrhu na nařízení předběžného opatření by bylo oprávnění soudního exekutora provést exekuci srážkami za mzdy a vyplatit srážky oprávněnému, jednalo-li by se kupříkladu o vymáhání výživného.¹⁹

Postih manžela povinného

Zdeněk Krčmář vyslovil právní názor, podle kterého je třeba § 109 odst. 1 písm. c) IZ vykládat způsobem, podle něhož účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení znamenají nemožnost provedení exekuce u všech způsobů provedení exekuce (včetně exekuce dle § 262a odst. 2 OSŘ).²⁰ Zdeněk Krčmář ve své přednášce poukazyval především na závěry rozhodnutí svého senátu.²¹ Nicméně Nejvyšší soud v komentovaném usnesení řešil pouze otázku aplikovatelnosti exekučního práva v úpadkové úpravě.²² Ve shodě s předchozí konstantní judikaturou²³ pak uzavřel, že v insolvenčním řízení je přiměřená aplikace ustanovení občanského soudního řádu

o výkonu rozhodnutí zcela vyloučena. Ustanovení exekučního práva jsou pak (přiměřeně) uplatnitelná v insolvenčním řízení jen tehdy, pokud na ně insolvenční zákon odkáže.²⁴

Zatímco tedy rozhodnutí dovolacího soudu nikterak nezmiňuje výše zmíněné tvrzení, je to naopak rozhodnutí odvolacího soudu v téže věci, které se výslovně vyjadřuje k možnosti vedení exekučního řízení na majetek manžela povinného po zahájení insolvenčního řízení. Vrchní soud v Praze zde konstatoval, že „ustanovení § 267 odst. 1 a 2 IZ přitom nebrání tomu, aby se věřitel v průběhu konkursu vedeného na majetek dlužníka domohl uspokojení své pohledávky vůči manželce dlužníka z jejího osobního majetku, jenž netvoří součást SJM, v řízení o výkon rozhodnutí vedeného proti dlužníkovi; v takovém případě lze výkon rozhodnutí postihující majetek manželky dlužníka nejen nařídit, ale též i provést, pokud takovým postupem není postižen majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka“.²⁵

Z dosud uvedeného proto lze vyvodit naprosto opačný závěr než Zdeněk Krčmář. Navíc ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) IZ hovoří o nemožnosti provedení exekuce, která postihuje majetek ve vlastnictví dlužníka, respektive majetek náležející do majetkové podstaty. Je-li možné provést exekuci vedenou na majetek manželky povinného, který netvoří společné jmění manželů v průběhu trvání konkursu, jak předvídá naposledy uvedená rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, pak argumentem a maiori ad minus lze dospět k závěru, že je tak možné činit i po pouhém zahájení insolvenčního řízení.

Dle konstantní judikatury přitom nárok na mzdu nepředstavuje součást společného jmění manželů.²⁶ Je možné uzavřít, že zahájení insolvenčního řízení nemá žádný vliv na provádění exekuce vůči manželovi povinného (dlužníka v insolvenčním řízení) srážkami ze mzdy či jinými způsoby exekuce, kdy není postihován majetek ve společném jmění manželů.

¹⁸ KOZÁK, op. cit., s. 616.

¹⁹ Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2014, č. j. KSOS 22 INS 34718/2013-B-3. Byť je třeba konstatovat, že předmětem exekuce má být výsluhový příspěvek, jenž však nelze vymáhat srážkami ze mzdy (jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí), nýbrž příkazáním jiné peněžité pohledávky.

²⁰ KRČMÁŘ, Zdeněk. Seminář k výkonu rozhodnutí a exekucím. Vztah exekučního a insolvenčního řízení. Justiční akademie, Kroměříž. 2. 4. 2014 (neautorizováno).

²¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 29 ICdo 37/2012.

²² Meritum věci spočívalo v posouzení dovolání insolvenčního správce proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci vyloučení nemovité věci z majetkové podstaty. Insolvenční správce totiž sepsal do majetkové podstaty nemovitou věc ve výlučném vlastnictví manželky úpadce, kterou nabyla po zúžení společného jmění manželů rozhodnutím soudu. Manželka úpadce pak excindační žalobou dosáhla vyloučení své nemovité věci z majetkové podstaty úpadce. V daném kontextu se sluší poznamenat, že majetková podstata je v insolvenčním zákoně definována úžeji než postižitelný majetek v občanském soudním řádu či exekučním řádu. Zatímco v exekuci by věřitel mohl být uspokojen z této nemovité věci, v insolvenčním řízení je manželka zúžením společného jmění manželů chráněna.

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sp. zn. 29 NSČR 50/2011 (R 97/2013).

²⁴ Ostatně koncepční novela tento princip doslovně převzala. Ustanovení § 7 IZ proto tuto zásadu výslovně zakotvuje.

²⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 78 ICm 766/2011, 101 VSPH 123/2012 (MSPH 78 INS 2600/2009).

²⁶ Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 1964, sp. zn. 8 Co 558/65 (R 8/1966), usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2003, sp. zn. 17 Co 46/2003, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1642/2004.

Pravomoc insolvenčního soudu dle § 109 odst. 6 IZ

Insolvenčnímu soudu se nově svěruje dle § 109 odst. 6 IZ pravomoc, aby pozastavil vykonatelnost či odložil právní moc rozhodnutí či opatření, které bylo přijato v rozporu s ustanovením § 109 odst. 1 písm. c) IZ. Insolvenční soud může rovněž pro futuro zakázat přijetí rozhodnutí či opatření, které by bylo v rozporu s § 109 odst. 1 písm. c) IZ. Tato oprávnění insolvenčního soudu dle důvodové zprávy navazují na zásadu, podle níž se nepřihlíží k rozhodnutím a opatřením přijatým v exekučním řízení v rozporu se zákazy uvedenými v insolvenčním zákoně.²⁷

Jedná se vskutku o výraznou pravomoc, kdy insolvenční soud může vstupovat do exekučního řízení. Pochopitelně až následná praxe ukáže, kterak budou insolvenční soudy k posuzované pravomoci přistupovat. Nelze se však domnívat, že je však správné, aby v rámci dvou samostatných odvětví civilního procesu bylo možné jednomu nezávislému orgánu přiřknout více oprávnění než jinému. Jedná se o nejpodstatnější projev vztahu insolvenčního a exekučního řízení s výrazným vychýlením pro prospěch zastánců přednosti insolvenčního řízení. Insolvenční soud by tedy takto mohl například zakázat zaslat vyrozumění plátcí mzdy o zapsání doložky provedení exekuce a právní moci exekučního příkazu, případně by mohl odložit právní moc exekučního příkazu.

Závěr

Jestliže v průběhu provádění exekuce srážkami ze mzdy dojde k zahájení insolvenčního řízení na povinného (dlužníka), pak by soudní exekutor měl vyrozumět plátce mzdy a poučit jej o správném postupu. Plátce mzdy by tedy měl pokračovat v provádění srážek ze mzdy, ale nezasílat je soudnímu exekutorovi, dokud nebude (být nepravomocně) rozhodnuto o insolvenčním návrhu. Povinný (dlužník) nemůže podáním insolvenčního návrhu dosáhnout neprovádění srážek ze mzdy, a tedy vyplacení mzdy v plném rozsahu.

Uvedený postup v rámci exekuce srážkami ze mzdy je možné zobecnit s ohledem na vztah exekučního a insolvenčního řízení po koncepční novele. Exekuční řízení nelze chápat jako slabší institut, který vždy musí ustoupit insolvenčnímu řízení. Na druhé straně nelze připustit, aby byly paušálně odmítány účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení s případným poukazem na jejich zneužívání.

Zároveň můžeme výše uvedené skutečnosti generalizovat i s ohledem na jiné způsoby provedení exekuce, které český právní řád zná. Je pak možné u každého způsobu exekuce určit okamžik, kdy dochází k jeho provedení.

Seznam literatury:

- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 957 s. ISBN 978-80-7400-476-6.*
- KOZÁK, Jan; BUDÍN, Petr; DADAM, Alexandr; PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 1272 s. ISBN 978-80-7357-243-3.*
- KRČMÁŘ, Zdeněk. *Seminář k výkonu rozhodnutí a exekucím. Vztah exekučního a insolvenčního řízení. Justiční akademie, Kroměříž. 2. 4. 2014 (neautorizováno).*
- MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, 864 s. ISBN 978-80-87576-80-9.*
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 852 s. ISBN 80-7179-489-9.*
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Jednání a dokumenty: Sněmovní tisky: Sněmovní tisk 929/0, část. 1/13: Důvodová zpráva. [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 29. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=929&ct1=0>*
- Přípis Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 5. 2012, č. j. 20 INS 8349/2012-A-10.*
- Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 1964, sp. zn. 8 Co 558/65 (R 8/1966).*
- Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 11. 2013, sp. zn. 25 Co 478/2013.*
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 72/2010.*
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4802/2008.*
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. 14 Kse 4/2011.*
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. 11 Kse 1/2009.*
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 1. 2006, sp. zn. 26 Co 504/2005.*
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 29 ICdo 37/2012.*
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 78 ICm 766/2011, 101 VSPH 123/2012 (MSPH 78 INS 2600/2009).*
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 11. 2003, sp. zn. 17 Co 46/2003.*
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2014, č. j. KSOS 22 INS 34718/2013-B-3.*
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sp. zn. 29 NSČR 50/2011 (R 97/2013).*
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1642/2004.*

²⁷ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: Jednání a dokumenty: Sněmovní tisky: Sněmovní tisk 929/0, část. 1/13: Důvodová zpráva (s. 58). [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [cit. 29. 4. 2014].*

USPOKOJOVÁNÍ POHLEDÁVEK OPRÁVNĚNÝCH Z EXEKUCÍ VEDENÝCH U SOUDNÍCH EXEKUTORŮ PROTI TÉMUŽ POVINNÉMU V RÁMCI ROZVRHU VÝTĚŽKU DRAŽBY NEMOVITÉ VĚCI

Mgr. Petr Látal

exekutorský koncipient
Exekutorského úřadu Děčín
Mgr. Zdeňka Pánka

S rostoucím počtem exekucí prováděných prodejem nemovitých věcí povinných podle zákona č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů (dále jen „EŘ“), resp. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), roste i počet věřitelů, kteří přihlašují své pohledávky za povinnými.¹ Pro tyto věřitele stanovuje OSŘ ve svém ustanovení § 337c sedm skupin,² v rámci nichž dochází k postupnému uspokojování z výtěžku dražby provedené prodejem nemovitých věcí povinného. Avšak platí, že přihlášené pohledávky zařazené do jednotlivých skupin se uspokojují nejdříve v rámci dané skupiny a teprve jsou-li pohledávky předchozí skupiny zcela uspokojeny, přichází na řadu uspokojení pohledávek zařazených v následné skupině. V případě, že by nebylo možné uspokojení veškerých pohledávek v rámci téže skupiny, nastává uspokojení podle pořadí přihlášených pohledávek v této skupině, případně se přihlášené pohledávky se stejným pořadím uspokojí poměrně.

Soudní exekutor zašle dražební vyhlášku nejen oprávněnému, povinnému a dalším osobám dle ustanovení § 336c OSŘ, ale zejména všem věřitelům povinného se zaevidovaným zástavním právem v katastru nemovitých věcí. V dražební vyhlášce určí termín dražby a poučení o skutečnosti, že věřitelé povinného mohou přihlásit své pohledávky prostřednictvím přihlášky, avšak nejpozději do zahájení samotného dražebního jednání. Pakliže jsou zaevidovány veškeré pohledávky přihlášených věřitelů, je provedena dražba nemovitých věcí povinného a usnesení o přiklepu nabude právní moci, soudní exekutor předvolá k rozvrhu výtěžku zpeněžení vydražitele,³ povinného, oprávně-

¹ Do řízení, v jejichž rámci soudní exekutor provádí exekuci prodejem nemovitých věcí povinného prostřednictvím nedobrovolné dražby podle OSŘ.

² Původně se jednalo pouze o šest skupin a další skupina se zde objevila až v rámci další novely občanského soudního řádu zákonem č. 45/2013 Sb.

³ V případě zahájení řízení po 1. 1. 2013 vydražitel již není účastníkem rozvrhového jednání, a proto se nepředvolává.

ného a veškeré přihlášené věřitele, jejichž přihláška splňovala⁴ všechny zákonem stanovené náležitosti. V rámci rozvrhového jednání pak uspokojuje v první řadě náklady dražby,⁵ kam patří také náhrada nákladů znalce za vypracování znaleckého posudku,⁶ dále odměnu soudního exekutora,⁷ a následně vymáhané pohledávky řádně a včas přihlášených věřitelů. V největší míře se v praxi setkáváme právě s pohledávkami přihlášených věřitelů jako oprávněných z přerušovaných exekučních řízení proti témuž povinnému.

Na základě doslovného výkladu ustanovení § 337c OSŘ byli do nedávné doby věřitelé, kterým nesvědčilo právo zařazení do skupiny podle písm. a) – e) zařazováni do šesté skupiny podle písm. f)⁸ a uspokojování z výtěžku dražby nemovitě věci povinného až v poslední skupině. Zde bylo zásadní, zda soudní exekutor provádějící exekuci přihlášeného věřitele vydal exekuční příkaz zřízením zástavního práva na nemovitě věci povinného, či nikoli. V případech, kdy soudní exekutor postupoval bez zbytečného odkladu a vydal takový příkaz, zajistil tím svému oprávněnému zařazení pohledávky do skupiny podle písm. c), tedy do třetí skupiny, čímž mu zajistil lepší pořadí pro uspokojení v rámci rozvrhu výtěžku dražby.⁹

Nejvyšší soud se touto problematikou zabýval nejdříve ve svém usnesení sp. zn. 20 Cdo 3121/2011 ze dne 17. července 2012, kdy uvedl: „Postihují-li exekuce, nařízené soudem a prováděné soudními exekutory na základě zákona č. 120/2001 Sb., tytéž nemovitosti, je třeba od účinnosti zákona č. 286/2009 Sb. (od 1. listopadu 2009), posoudit souběh exekucí podle zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběž-

ně probíhajících výkonů rozhodnutí.“¹⁰ Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí taktéž poukazuje na ustanovení § 130 odst. 3 EŘ s tím, že lze jazykovým výkladem dovodit, že zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, je třeba aplikovat nejen při souběhu výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu a exekučního řízení podle exekučního řádu, ale i v případech, kdy dochází k souběhu více exekučních řízení podle exekučního řádu, za situace, jsou-li postiženy dvěma a více exekucemi tytéž nemovitě věci povinného.

Nejvyšší soud se toutéž problematikou zabýval i ve svém usnesení sp. zn. 20 Cdo 3755/2011 ze dne 26. července 2012, kdy uvedl: „Oprávnění z přerušovaných exekucí prodejem nemovitosti se mohou domoci uspokojení své pohledávky prostřednictvím přihlášky pohledávky do probíhající exekuce. Na rozdíl od mobiliární exekuce je u exekuce prodejem nemovitostí stanoven výslovně i nejzazší okamžik, do kdy může být takováto přihláška účinně podána – pohledávka musí být přihlášena nejpozději do zahájení dražebního jednání. Režim pro dosažení uspokojení z exekuce prodejem nemovitosti je v tomto pro oprávněné z přerušovaných exekucí v zásadě shodný jako pro ostatní přihlášené na střetu se nepodílející věřitele vykonatelných pohledávek. Podstatné pro ně je však to, že pořadí jejich pohledávky, které by tato měla v přerušované exekuci, jim i v tomto řízení, do něž se fakticky dostali až podáním přihlášky, zůstává při rozvrhu rozdělované podstaty v prováděné exekuci zachováno.“¹¹ Nejvyšší soud ve svém odůvodnění konstatuje, že pohledávky přihlášených věřitelů z přerušovaných exekucí se řadí do skupiny podle ustanovení § 337c odst. 1 písm. c) zákona OSŘ, tedy třetí skupiny,

⁴ Soudní exekutor v případě přihlášky pohledávky věřitele, která nesplňuje všechny zákonem stanovené náležitosti, vyzve věřitele podle ustanovení § 42 a násl. občanského soudního řádu k jejímu doplnění či opravě s tím, že v případě jejího nedoplnění bude odmítnuta a nebude k ní přihlíženo.

⁵ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, str. 531 – výklad k ustanovení § 13 vyhlášky č. 330/2001 Sb.

⁶ Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměnách a náhradách soudního exekutora, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Podle aktuálně účinného právního předpisu se již nejedná o šestou skupinu podle písm. f), ale o sedmou skupinu podle písm. g).

⁹ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376.

Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 2545-2549 – výklad k ustanovení § 337c OSŘ.

¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 20 Cdo 3121/2011 ze dne 17. července 2012 – právní věta.

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 20 Cdo 3755/2011 ze dne 26. července 2012 – právní věta.

ihned po uspokojení nákladů dražby a případné pohledávky z hypotečního úvěru nebo části těchto pohledávek sloužících ke krytí jmenovité hodnoty hypotečních zástavních listů. V rámci této skupiny pak stanovuje rozhodné datum pro pořadí uspokojování jako den podání návrhu na nařízení exekuce. Dále pak vykládá ustanovení § 337c OSŘ, ve spojení s ustanovením § 15 zákona č. 119/2001 Sb. tak, že se pohledávky zajištěné zástavním právem řadí do skupiny stanovené ustanovením § 337c odst. 1 písm. c) OSŘ, s tím, že dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 119/2001 Sb. oprávněný z exekuce, v níž došlo k přerušení řízení podle ustanovení § 14 téhož zákona, může svou pohledávku přihlásit do prováděné exekuce k uspokojení z rozdělovaného výtěžku dražby nejpozději do dne zahájení dražebního jednání, a to přímo u soudního exekutora. Skupina i pořadí mu tak zůstanou zachovány.

Z uvedené právní úpravy s ohledem na výklad této problematiky Nejvyšším soudem vyplývá, že oprávnění z přerušených exekucí¹² prodejem nemovitých věcí téhož povinného se mohou domáhat uspokojení svých vykonatelných pohledávek na základě podané přihlášky do probíhající exekuce prodejem těchto nemovitých věcí. Pravidlo určení pořadí nařízení exekuce uvedené v ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 119/2001 Sb. podle výslovného odkazu k odst. 1 platí výhradně pro účely stanovení pořadí rozhodného pro určení, která z exekucí bude prováděna a která se přeruší. Z ustanovení § 15 zákona č. 119/2001 Sb. lze dovodit, že pro pořadí pohledávek k uspokojení v rozvrhu se vychází¹³ ze dne, který je rozhodný pro pořadí pohledávek oprávněného při exekuci prodejem nemovitých věcí podle předpisů, kterými se přerušená exekuce řídí.

¹² Za přerušené exekuční řízení lze považovat takové, v němž byl vydán exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí povinného a v němž nelze provést dražbu, neboť tuto provádí soudní exekutor s výhodnějším pořadím.

¹³ Nejde-li o existence výhodnějšího pořadí z důvodu zástavního práva či zajištěné pohledávky z hypotečního úvěru.

Pořadí pohledávky přihlášeného věřitele jako oprávněného z přerušené exekuční řízení se řídí ustanovením § 337c odst. 1 písm. c) a § 337 odst. 5 písm. a) OSŘ, s tím, že za rozhodující se považuje den, kdy soudnímu exekutorovi došel návrh na nařízení exekuce či soudu návrh na výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného. V tomto případě se již nezkoumá a není ani relevantní se zabývat otázkou dne vzniku zástavního práva na nemovitých věcech povinného.

V případech, v nichž by nebyl exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí povinného vydán, nebude možné použít shora uvedený postup a pohledávka bude uspokojena ve skupině dle ustanovení § 337c odst. písm. g) OSŘ, tedy až v sedmé skupině, případně pokud by byl vydán exekuční příkaz zřízením zástavního práva dle ustanovení § 337c odst. 1 písm. c) OSŘ, tedy ve 3. skupině, avšak s rozhodným datem nikoli podání návrhu, ale dnem rozhodným pro exekuční zástavní právo, tj. rozhodný den vzniku zástavního práva.¹⁴

Při přihlašování pohledávek do dražby je tedy podstatné, aby měl věřitel v rámci přihlašované pohledávky zahájeno exekuční řízení a byl vydán exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí povinného, popřípadě aby byl zahájen výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí u místně a věcně příslušného soudu. V okamžiku, kdy věřitel dlužníka zjistí, že na nemovité věci dlužníka je nařízena dražba, musí své pohledávky přihlásit dle zákonné úpravy nejpozději do zahájení dražebního jednání¹⁵ a prověřit, zda byl v rámci exekučního řízení, kde vymáhá věřitel svou vykonatelnou pohledávku, vydán exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí povinného. V případech, kdy soud-

¹⁴ Ustanovení § 337c odst. 5 písm. d) OSŘ.

¹⁵ Ustanovení § 336b odst. 4 OSŘ.

ní exekutor nevydal předmětný exekuční příkaz, jeví se jako podstatně vyzvat soudního exekutora k jeho vydání, neboť jinak by ztratil výhodnější pořadí pro uspokojení v rámci rozvrhu výtěžku zpeněžení nemovitých věcí povinného.

V přihlášce pohledávky do dražby uvede věřitel skutečnost, že pohledávku přihlašuje do skupiny pohledávek dle ustanovení § 337c odst. 1 písm. c) OSŘ a současně sdělí, že pořadí v rámci této skupiny se řídí dnem, kdy došel exekuční návrh soudnímu exekutorovi, resp. doloží tuto skutečnost doručenkou a tento den v přihlášce uvede.¹⁶ Přihlášený věřitel následně vyčíslí pohledávku ke dni rozvrhu s tím, že se může účastnit rozvrhového jednání, v jehož závěru vydá soudní exekutor rozvrhové usnesení. Po právní moci rozvrhového usnesení soudní exekutor rozvrhne výtěžek dražby na náhradu nákladů dražby, oprávněného a zejména pak mezi přihlášené věřitele, určené v tomto rozhodnutí podle stanoveného pořadí. Soudní exekutor poté provede výmaz zástavních práv přihlášených i nepřihlášených věřitelů z katastru nemovitých věcí a dalších práv, o kterých to stanoví právní předpis.

V praxi se setkáváme právě u přihlášených věřitelů s tím, že s ohledem na svoji ne vždy správnou právní gramotnost a znalost nejnovějších výkladů právních norem, stále zasílají přihlášky pohledávek spolu s exekučním příkazem zřízením zástavního práva a doložením rozhodného dne jako dne zřízení zástavního práva na nemovitých věcech povinného. Zde vzniká rozdílný názor mezi soudními exekutory, kteří se z tohoto důvodu rozcházejí ve svých postupech. První skupina zjišťuje všechny rozhodné skutečnosti pro zařazení věřitele do dané skupiny a zjišťuje rozhodné datum pro pořadí v rámci dané skupiny. Nicméně v případě, že toto nezjistí, postupuje tak, že zařadí věřitele do skupiny podle skupiny uvedené v přihlášce pohledávky a za rozhodné datum považuje právě den vzniku zástavního práva (stejně tak jak uvádí věřitel). Naopak druhá skupina v těchto případech, kdy např. z výpisu z katastru nemovitostí zjistí evidenci exekučního příkazu k prodeji nemovitě věci povinného ve prospěch přihlášeného věřitele, tohoto věřitele či jeho právního zástupce vyzve ke sdělení rozhodného dne, ke kterému podával exekuční návrh či návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného. Věřitel se poté řadí na základě výkladu Nejvyššího soudu do třetí skupiny dle ustanovení § 337c odst. 1 OSŘ a jako rozhodný den se užije nikoli den vzniku zástavního prá-

va, tak jak věřitel uvádí ve své přihlášce, nýbrž den, kdy podal návrh na nařízení exekuce u soudního exekutora či výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného u soudu. Zde pak vyvstává otázka správnosti jednoho či druhého postupu, nicméně dle názoru autora se jeví jako vhodnější postup exekutora, který s ohledem na výklad Nejvyššího soudu vyzve přihlášeného věřitele ke sdělení rozhodného dne jako dne podání návrhu na nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí.

Závěrem lze tedy uvést, že nejpozději do 7 dnů ode dne konání první dražby soudní exekutor zveřejní na své úřední desce oznámení o přihlášených pohledávkách. V tomto oznámení poučí přihlášené věřitele o právu popřít ve stanovené lhůtě tyto pohledávky co do jejich pravosti, výše, zařazení do skupiny a pořadí a rovněž o povinnosti sdělit veškeré změny týkající se pohledávek. Po právní moci usnesení o příklepu, zaplacení nejvyššího podání nebo předražku vydražitelem, právní moci usnesení o předražku a uplynutí lhůty podle ustanovení § 336p OSŘ, se provede rozvrh výtěžku zpeněžení. Rozvrh se od nové právní úpravy koná principiálně bez nařízení jednání. Avšak podle ustanovení § 336q OSŘ požádá-li o rozvrhové jednání alespoň jeden věřitel, případně oprávněný nebo povinný, podle ustanovení § 336b odst. 4 písm. b) nebo § 336p odst. 2 OSŘ soudní exekutor rozvrhové jednání nařídí. K tomuto jednání poté předvolá oprávněného, toho, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, povinného a osoby, které podaly přihlášku, ledaže by jejich přihláška byla odmítnuta.

V obou případech soudní exekutor následně provede šetření spisu ohledně zaevidovaných přihlášek věřitelů s tím, že určí skupinu a pořadí v rámci skupiny, do které všechny věřitele zařadí. Na základě výkladu Nejvyššího soudu, lze konstatovat, že oprávnění z přerušovaných exekučních řízení¹⁷ prováděných prodejem nemovitých věcí povinného¹⁸ se uspokojují právě ve třetí skupině spolu s oprávněným dle ustanovení § 337c odst. 1 písm. c) OSŘ a s rozhodným dnem pro určení pořadí v rámci dané skupiny jako dnem podání návrhu na nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného. Soudní exekutor poté rozvrhne bez jednání, případně v rámci rozvrhového jednání, výtěžek zpeněžení nemovitých věcí povinného v dražbě u přihlášených věřitelů jako oprávněných z přerušovaných exekucí či výkonu rozhodnutí podle pořadí stanoveného v ustanovení § 337c odst. 1 OSŘ. Tímto postupem

¹⁶ V případě pohledávky vymáhané v rámci výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného u věcně a místně příslušného soudu podle OSŘ sdělí věřitel, resp. oprávněný, den podání návrhu na provedení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného k soudu.

¹⁷ V případě exekučních řízení nesmíme opomenout skutečnost, že ne každé řízení se přerušuje a přerušuje se pouze to exekuční řízení, ve kterém je vydán exekuční příkaz prodejem nemovitě věci povinného.

¹⁸ Taktéž výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného.

bude docházet i k uspokojení některých přihlášených věřitelů před oprávněným v exekučním řízení, v němž se dražba provádí.

Výklad Nejvyššího soudu, kterým je zajištěna vyšší míra spravedlnosti při uspokojování věřitelů ze zpeněžení nemovitých věcí povinného v dražbě prováděné soudním exekutorem či soudem je dle názoru autora správný. Při stanovení rozhodného pořadí při uspokojování věřitelů povinného zde již není rozhodné, zda soudní exekutor vydá exekuční příkaz zřízením zástavního práva na nemovitých věcech povinného, či ne. Pro přihlášeného věřitele je již v tomto případě relevantní den posledního úkonu věřitele proti dlužníku, a to podání návrhu na nařízení exekuce či výkonu rozhodnutí prodejem nemovitých věcí povinného. Nezáleží tak na soudním exekutorovi, zda vydá, či nevydá výše uvedený exekuční příkaz k provedení exekuce zřízením zástavního práva. Věřitel tak může sám ovlivnit uspokojení své vykonatelné pohledávky a nemůže již přenášet vyšší míru odpovědnosti za vymožení pohledávky na soudního exekutora, který by se z jakýchkoli důvodů zpozdil s vydáním exekučního příkazu zřízením zástavního práva. Důsledkem shora uváděného výkladu bude jistě i změna v postupu soudních exekutorů ve vydávání exekučních příkazů zřízením zástavního práva na zjištěných nemovitých věcech povinných, kdy nebude docházet k hromadnému provádění exekuce tímto způsobem, ale zástavní práva ve prospěch oprávněných budou zřizována účelně, a to v případech, kdy to bude mít svůj význam. Samozřejmě nesmíme opomenout ani katastrální úřady, jež tento postup vítají, neboť dojde ke snížení jejich administrativní náplně. Tímto by mohlo dojít i ke zrychlení zápisů, tj. promítnutí ostatních listin soudního exekutora do evidence katastru nemovitých věcí.

Seznam literatury:

Knižní publikace:

Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 658 s. ISBN 978-80-7400-179-6.
Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1776 s. ISBN 978-80-7400-107-9.

Právní předpisy:

Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících
Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměnách a náhradách soudního exekutora

Soudní rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 3121/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 3755/2011

VYBRANÉ OTÁZKY K PROBLEMATICE EXEKUCE SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

Mgr. David Bolom Úvod

exekutorský kandidát
Exekutorského úřadu Nový Jičín
Mgr. Ing. Moniky Michlové

Článek je zaměřen na velmi aktuální a důležitou problematiku exekuce majetku náležejícího do společného jmění manželů. Zejména vymezuje, kdy a za jakých podmínek se účastníkem exekučního řízení stává také manžel povinného a které majetkové hodnoty lze v rámci exekučního řízení postihovat. Rovněž zkoumá dopad provedených novel na exekuci majetku ve společném jmění manželů. Text se dále dotýká případů cílené úpravy rozsahu společného jmění manželů za účelem znemožnění vymožení pohledávky oprávněného.

Účastenství manžela povinného v exekučním řízení

Účastenství manžela povinného v exekučním řízení vymezuje ust. § 36 odst. 2) exekučního řádu,¹ který stanovuje, že účastníkem exekučního řízení se stává také manžel povinného, a to ve chvíli, kdy je exekučním příkazem postižena součást společného jmění manželů, a to jen ve vztahu k takové součásti (v úpravě účinné do 31. 12. 2013 ve chvíli, kdy byly exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, a to jen ve vztahu k takovým věcem, právům či jiným majetkovým hodnotám). Je třeba říci, že někdy bývá velmi těžké určit, co je součástí společného jmění manželů, tedy zdali se určitá věc, právo či jiná majetková hodnota skutečně ve společném jmění manželů nachází, nebo zdali je taková věc, právo či jiná majetková hodnota ve vylučném vlastnictví povinného (typicky motorové vozidlo, jež bylo pořízeno za trvání manželství, když v evidenci motorových vozidel se uvádí vždy pouze jeden vlastník, nikoliv manželé, a nelze tedy určit, zdali bylo vozidlo pořízeno za finanční pro-

¹ Zákon č. 120/2001 Sb., zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

středky náležející do společného jmění, či z výhradních prostředků jen jednoho z manželů). Jak uvádí JUDr. Martina Kasíková,² je účastenství manžela povinného v exekučním řízení spojeno se skutečností, že je vydaným exekučním příkazem alespoň potencionálně postižen majetek patřící do společného jmění manželů. „Manžel se tedy stává účastníkem exekučního řízení od okamžiku, kdy jsou postiženy majetkové hodnoty v SJM nebo některý účastník řízení tvrdí, že jsou takové majetkové hodnoty exekucí postiženy, ale nejdříve tehdy, kdy je ohledně takových majetkových hodnot vydán exekuční příkaz.“³

Účastníkem exekučního řízení ve vztahu k majetku náležejícího do společného nemusí být nutně pouze manžel povinného. Jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky,⁴ účastníkem exekučního řízení je také bývalý manžel povinného, pokud závazek povinného vznikl za trvání manželství, a to ve vztahu k majetku zaniklého společného jmění manželů, když společné jmění manželů zaniká rozvodem manželství, avšak takové společné jmění doposavad nebylo vypořádáno. Nový občanský zákoník⁵ (dále jen „NOZ“) v § 736 a násl. (v zákoně č. 40/1964 Sb., byla tato problematika řešena v § 150) vymezuje způsoby, kterými může být společné jmění manželů vypořádáno, a sice dohodou mezi manžely, dále rozhodnutím soudu na základě návrhu kteréhokoliv z nich nebo na základě nevyvratitelné právní domněnky založené na uplynutí lhůty, která stanoví, že není-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění manželů toto vypořádáno dohodou nebo nebyl-li v této lhůtě podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně užívá jako vlastník, pro ostatní movité a nemovité věci platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví obou, kdy podíly jsou stejné; a konečně ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma, zatímco jejich podíly jsou taktéž stejné.

Majetek náležející do společného jmění manželů

Další ustanovení exekučního řádu, které se významně dotýká problematiky postihování majetku patřícího do společného jmění manželů, nalezneme v ust. § 42. Zde je namístě zmínit, že ust. § 42 odst. 1) se doslovně, tedy až na terminologii, která je rozdílná v řízení vykonávacím a v řízení exekučním, shoduje s ustanovením § 262a odst. 1) občanského soudního řádu.⁶

V případě, že je vymáhán závazek, který za trvání manželství vznikl oběma z manželů, tedy povinnými osobami by byli oba manželé (typicky na základě úvěrové smlouvy), je k uspokojení

ní věřitele možno použít nejen majetek, který by patřil do výlučného vlastnictví toho kterého z manželů, ale je možno také použít majetek náležející do jejich společného jmění.

Ustanovení § 42 odst. 1) exekučního řádu řeší situaci, na jejímž základě lze exekučně postihnout majetek ve společném jmění manželů za předpokladu, kdy vymáhaný závazek vznikl pouze jednomu z manželů, za trvání manželství. Nově se v tomto odstavci díky novele exekučního řádu s účinností od 1. 1. 2014 objevila také možnost vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů také pro vymožení dluhu, který vznikl jen jednomu z manželů, a to již před vznikem manželství. V souvislosti s tímto vymezením je však nutno mít na paměti ustanovení § 709 – 712 NOZ, která se blíže zabývají nejen tím, co náleží do společného jmění manželů, ale zároveň negativně vymezují, co do něj nespadá (typicky nemovitá věc nabytá jedním z manželů darem od svých rodičů).

Vzhledem k možnosti úpravy rozsahu společného jmění manželů odlišně od té zákonné, kterou manželům přiznává NOZ, myslel zákonodárce i na situaci, kdy by povinný mohl institutem zúžení společného jmění manželů záměrně sabotovat věřitelovu možnost na uspokojení své pohledávky. Z tohoto důvodu se dle ust. § 42 odst. 1) exekučního řádu za majetek náležející do společného jmění manželů považuje také takový majetek, který ve společném jmění není jen díky tomu, že bylo společné jmění manželů smlouvou zúženo, nebo že byl ujednan režim oddělených jmění nebo že byl vznik společného jmění manželů vyhrazen až ke dni případného rozvodu manželství. V praxi se setkáváme převážně se zúžením společného jmění manželů smlouvou. Nově, na základě novely účinné od 1. 1. 2014, se dle ust. § 42 odst. 1) exekučního řádu považuje za majetek patřící do společného jmění manželů také majetek, který není součástí společného jmění manželů jen proto, že bylo společné jmění manželů zrušeno nebo jeho stávající rozsah zúžen na základě rozhodnutí soudu. Možnost analogicky použít ustanovení o zúžení společného jmění dohodou na situace, v nichž došlo k jeho zúžení rozhodnutím soudu, zmiňuje ve svém článku již Mgr. Vladimíra Medková.⁷

Po téze novele však také došlo k úpravě § 42 odst. 2), kdy tento dříve řešil situaci, kdy naopak došlo k rozšíření společného jmění manželů o majetek, který ke dni vzniku pohledávky do společného jmění manželů vůbec nepatřil (např. o nemovitou věc, která byla ke dni vzniku vymáhané pohledávky ve výlučném vlastnictví povinného). Řešení této situace z ust. § 42 odst. 2) exekučního řádu a ust. § 262a odst. 2) občanského soudního řádu zcela zmizelo.

Posledním odstavcem § 42 exekučního řádu je od 1. 1. 2014 odst. 2) a nikoliv již odst. 3). Vzhledem k tomu, že se exekucí

² KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. – Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 177 – k ust. § 36.

³ Tamtéž, s. 177.

⁴ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 20 Cdo 1561/2012.

⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

⁷ Blíže MEDKOVÁ, V.; Exekuční postih společného jmění manželů. Soudce, 2013, č. 2, s. 4-11.

majetku náležejícího do společného jmění manželů zasahuje do majetkové sféry osob, které o případných pohledávkách svého manžela nemusejí tušit, je namístě, že zákonodárce soudnímu exekutorovi stanovil v ust. § 42 odst. 2) exekučního řádu povinnost, aby vždy přihlédl k takovým skutečnostem, které v rámci exekučního řízení vyjdou najevo. Vzhledem k možnosti soudního exekutora nahlížet např. do centrální evidence obyvatel odpadá nutnost složitě zkoumat, zdali v době, kdy soudní exekutor vede exekuční řízení, zde manželství stále je, či nikoliv, případně, kdy došlo k jeho rozvodu atd.

Možnosti postižení majetku ve společném jmění manželů po novele č. 396/2012 Sb.

Od samotného počátku vzniku institutu soudních exekutorů se objevovaly snahy o postižení majetku manžela povinného, který se logicky jevil jako součást společného jmění manželů, konkrétně šlo o snahu o postižení mzdy manžela povinného, finančních prostředků na bankovním účtu manžela povinného a postižení jiných majetkových hodnot, které náležely manželu povinného. „S odůvodněním, že předmětem exekuce srážkami ze mzdy je nárok na mzdu a exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu je nárok na tuto pohledávku, a protože tyto nároky nejsou ani po nové úpravě předmětem společného jmění manželů, se v soudní praxi ustálil názor, že nelze vést exekuci srážkami ze mzdy manžela povinného ani příkázáním z účtu, jehož majitelem je manžel povinného, směřuje-li exekuce jen proti povinnému.“⁸ Názor na nemožnost postižení majetku manžela povinného spočívající v jeho nároku na mzdu nebo nároku na pohledávku na jeho účtu byl mnohokrát judikován. Jedním z mnoha je například judikát Nejvyššího soudu ČR, v němž je stanoveno, že „exekuce příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu podle ustanovení § 303 a násl. o. s. ř. může být totiž provedena jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný. Jiná pohledávka z účtu – tedy i pohledávka, jejímž výlučným majitelem je manžel(ka) povinného – není způsobilým předmětem této exekuce, i kdyby na účet byly vloženy peněžní prostředky povinného, případně peněžní prostředky patřící do společného jmění manželů /povinného a majitele účtu/“⁹ Vzhledem k výše uvedenému v praxi často docházelo k tomu, že veškeré finance povinného protékaly bankovním účtem manžela povinného, a ač o této skutečnosti soudní exekutor věděl, případně byla taková skutečnost více než zřejmá, nemohl s tímto nic činit.

Novelou exekučního řádu provedenou zákonem č. 396/2012 Sb., došlo k velkým změnám, mimo jiné ve vztahu k prolomení možnosti postihování majetku manžela povinného. Ustanovení, na jehož základě je možno postihovat mzdu či jiný příjem manžela povinného, pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu, jiné peněžité pohledávky manžela povinného nebo jiné majetkové hodnoty manžela povinného,

jestliže jde o vydobytí dluhu, který spadá do společného jmění manželů, však nenalezneme v exekučním řádu, nýbrž v občanském soudním řádu, a to v ust. § 262a odst. 2). Na základě ust. § 52 odst. 1) se, pokud není exekučním řádem stanoveno jinak, na exekuční řízení přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu, tedy i shora uvedený § 262a odst. 2).

Závěr

Společné jmění manželů je v exekučním řádu, ale také občanském soudním řádu, upraveno relativně dostatečně, i když by si dle mého názoru zasloužilo větší pozornost zákonodárce, jelikož se v rámci exekuční praxe musíme vypořádat se situacemi, na jejichž řešení současné znění zákona nedává odpověď a zevrubnější právní úprava by mnohé z nich vyřešila.

Ve vztahu k postihování majetku ve společném jmění manželů nelze než kvitovat novelu exekučního řádu a občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 396/2012 Sb., přesněji řečeno možnost postihovat mzdu manžela povinného, pohledávky na bankovních účtech patřících manželu povinného a jiných pohledávek manžela povinného. Nemožnost toto činit v minulosti ve velkém množství případů bránila vymáhání pohledávek oprávněných a zároveň napomáhala povinným v ukrývání a odklání majetku.

Seznam literatury:

KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. – Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 957 s.

Periodika:

MEDKOVÁ, V.; Exekuční postih společného jmění manželů. Soudce, 2013, č. 2, s. 4-11.

Judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 20 Cdo 1561/2012

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. 20 Cdo 712/2004

⁸ KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. – Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 177.

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. 20 Cdo 712/2004.

AKTUÁLNOST EXEKUČNÍHO ŘÁDU Z ROKU 1896

JUDr. Jitka Wolfová
soudní exekutorka
Exekutorského úřadu Plzeň-město

O exekvovaném platí totéž, co o kriminálníkovi. Říká se, kdo už byl v kriminále, že si z něho nic nedělá, a právě tak je to i s exekucí.¹ Tento historický náhled na člověka, který vinou svého nekonání skončil až v exekuci, je v podmínkách dnešního společenského vnímání neakceptovatelný.

Mgr. Ing. Martin Štika
exekutorský koncipient
Exekutorského úřadu Plzeň-město
JUDr. Jitky Wolfové

Předmětem tohoto článku bude náhled na institucionální zabezpečení a pravidla výkonu exekuce dle **exekučního řádu z roku 1896**, která budou doplněna o postřehy dobových autorů, kteří se exekucemi zabývali.

Dobové požadavky a očekávání od nové právní úpravy

Zejména vinou špatných zkušeností s josefínskou úpravou exekuce dle tehdejšího civilního řádu byly znatelné snahy o nastolení nového efektivnějšího a rychlejšího právního režimu exekučního řízení. Josefínské exekuční řízení se vykazovalo neustálým opakováním některých úkonů, které sebou přinášely nepřiměřenou námahu a růst nákladů ze strany vymáhajícího věřitele, jehož utrpení nebylo konečným vydáním exekučního titulu ukončeno. Navazující vykonávací řízení bylo jednoznačně považováno za zdoluhavé, jeho primární podstatou byla velká tendenční snaha o ochranu dlužníka v tom smyslu, že bylo obligatorní vždy dlužníka samotného o každém dílčím kroku ze strany soudu vyrozumět, aby se bez újmy šetřilo jeho práv. Poměrně časté přerušování běhu exekuce a následné čekání na procesní úkon jedné ze stran, či prokázání doručení dlužníkovi, nebylo jevem ojedinělým, což vyústilo vždy do značné délky řízení a ke značným nákladům, jež by samy o sobě nebyly potřebné. Neznalí práva trpěli rovněž nebezpečím toho, že v exekuci uvíznou, a stejně tak byl během exekuce poškozován dlužník, protože mu naskakovaly exekuční náklady a úroky samotného dluhu, jež byly pokládány za nepřiměřené či neodůvodněné.

¹ ČEČETKA, V. J. Žaloby a exekuce v řízení před soudy okresními pro pohledávky a ceny do 500 Zl. Praha: F. Šimáček, 1899. s. 229.

Logické snahy podpořeny empirickými zkušenostmi volaly po vytvoření takového předpisu, ve kterém by se exekuční řízení jednoznačně specializovalo, a tím by byla naplněna důsledná diferenciací mezi nalézacím a exekučním řízením. Nový exekuční řád měl být postaven na zásadách, jako jsou ústnost a bezprostřednost, ulehčení stranám a rozsáhlé povinnosti soudu v rámci pomoci účastníkům řízení. Zároveň se objevovaly potřeby, aby výkon samotné exekuce neprováděl pouze speciální "exekuční soudce", ale také další, na tuto oblast specializovaní zaměstnanci v rámci úseku soudní kanceláře. Tím měla být naplněna myšlenka sledování zvyšování odbornosti a získání znalostí o hospodářských a ekonomických poměrech a obchodních stycích, které by bylo možno zásadně zohlednit a využít pro potřeby realizace exekučního řízení. Rovněž sílily stále větší snahy o náležitou modernizaci co do způsobu provedení exekuce, kde kromě tradičních způsobů provedení exekuce² měly být využívány i jiné, moderní způsoby, především příkazání pohledávek od poddlužníků, od kterých se předpokládala vysoká míra efektivity a celkové zvýšení vymahatelnosti.

Nová právní úprava

Skladbu **nového exekučního řádu** uvozoval zákon č. 78/1896 ř. z. ze dne 27. května 1896, o zavedení zákona o řízení exekučním a zajišťovacím, a dále zákon č. 79/1896 o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád). Tento zákon se obsahově skládal **ze dvou částí**: z části **exekuce**, která obsahovala všeobecná ustanovení, jednotlivá specifika způsobů provedení exekuce, tzn. exekuce na movité jmění, exekuce na peněžité pohledávky a exekuce na nemovité plnění, a části druhé, která se týkala **exekučních úkonů** k zajištění peněžitých pohledávek.

Nový exekuční řád rozlišoval **exekuci prozatímní, zajišťovací**, která se vedla před vydáním rozsudku (výměru, soudního usnesení) anebo po jeho vydání, avšak před nabytím právní moci (vykonatelnosti), a dále pak **exekuci definitivní**, která se vedla po právní moci rozsudku, výměru nebo

usnesení, nebo po marném uplynutí lhůty ke smíru. Exekuce definitivní se pak rozlišovala podle své povahy na **exekuci mobiliární**, pokud byla vedena na movité jmění, a **exekuci reální**, pokud jejím účelem bylo vedení na jmění nemovité. Soud, jenž exekuci povoloval, se jmenoval soud povolovací, soud, který dal exekuci vykonat, se nazýval soudem výkonným. Zřízenec soudní, jenž jménem soudu exekuci provede, se jmenoval výkonný soudní orgán.

Exekuční řád se rovněž vypořádával s ochranou povinného proti uvedení v hmotnou nouzi. Tvrdost zákona tak byla zmírněna negatorem výčtem věcí, které nebylo možno postihnout. Typově se jednalo o věci v podobě jmění a příjmů, které měl povinný nezbytně pro sebe, svou rodinu a příslušníky domácnosti k další existenci zapotřebí. Právní úprava tak například zakazovala postihnout:³

- šatstvo, peřiny, prádlo a kuchyňské nářadí, potraviny a palivo na dobu 14 dnů,
- dojnou krávu nebo dvě kozy nebo 3 ovce, podle toho, jak si dlužník zvolí,
- předměty, nářadí a náčiní řemeslníků, dělníků a porodních bab, které potřebují k osobnímu vykonávání svého zaměstnání,
- školní knihy a kostelní knihy a potřeby, snubní prsten dlužníka, rodinné obrazy (mimo rámce), řády, vyznamenání,
- u úředníků, duchovních, učitelů, advokátů, notářů, lékařů a umělců, jakož i u ostatních osob pracujících ve vědecké sféře, nešlo zabavit věci, které potřebovali k vykonávání svého zaměstnání, a současně jim musely být ponechány slušné šaty.

Institucionální zabezpečení exekucí

Tehdejší výkon exekuce podle ustanovení § 16 výše citovaného zákona č. 79/1896 o řízení exekučním a zajišťovacím z hlediska institucionálního zabezpečení byl upraven tím způ-

² Mobiliární a imobiliární způsob provedení exekuce.

³ § 251 zákona č. 79 ř. z., o řízení exekučním a zajišťovacím.

sobem, že *exekuce povolená, pokud v zákoně tomto nic jiného není ustanoveno, vykonává se mocí úřadu. Exekuce vykonává se buďto bezprostředně soudy civilními nebo orgány výkonnými, kteří při tom ku příkazu a za řízení soudu jsou činní.* Obecně platil usus, že výkonné orgány vykonávají pravidelně exekuce na movitosti (hmotné věci movité, pohledávky, nároky na vydávání věcí a majetková práva) a exekuce na nemovitosti provádějí soudci.

Ustanovení § 17 upravovalo soudy exekuční. Bylo stanoveno, že *účastenství ve vykonávání exekuce, které zákonem tímto soudům jest uloženo, přísluší soudům okresním (soud exekuční), pokud zákon tento nic jiného nestanovuje. Soudu exekučnímu přísluší také projednávat i rozhodovat všechny spory za řízení exekučního a za příčinou jeho vzniklé, pokud v zákoně tamto soud jiný není k tomu prohlášen příslušným.*

Bylo tedy pravidlem, že soud exekuční rozhodoval například o odporech poukázaných na pořadí práva, jež byly vzneseny při rozdělování přebytků výtěžku vnučené správy⁴, o nároku na přednostní uspokojení z výtěžku prodané věci z důvodů práva přednějšího⁵, o nároku (interesse) vzniklém vymáhajícím věřiteli nesplněním dlužníkovou závazku, anebo o náhradu škody nesplněním tím vzniklou, zažaluje-li vymáhající věřitel u soudu exekučního místo u soudu jinak k tomu příslušnému⁶, o žalobách na vydání listin o přikázané pohledávce, které se vznesou vymáhajícím věřitelem proti třetímu držiteli těchto listin. Exekuční soud byl dále výlučně příslušný pro žaloby vylučovací po počátku výkonu exekuce (excindační žaloby)⁷, současně byl i soudem povolujícím⁸ a též výlučně projednával žaloby proti nároku (oposiční)⁹ a proti povolení exekuce (impugnační)¹⁰.

Důležitým článkem výkonu tehdejší exekuce byly orgány výkonné, které jako takové byly upraveny v ustanovení § 24, kde znění uvedeného ustanovení bylo následující: *Jakožto orgány výkonné zakročují výkonní úředníci, zřízení u jednotlivých soudů, úředníci soudní kanceláře a zřízení. Kde nejsou zřízení zvláštní úředníci výkonní, výkon jednotlivých důležitých nebo nesnadných úkonů exekučních může svěřen býti notářům.* Zákon

tedy přichází s tím, že k provádění exekučních úkonů mohou být ustaveni při jednotlivých soudech podle potřeby zvláštní výkonní úředníci, kteří jsou soudcovskými úředníky ve smyslu zákona ze dne 12. července 1872 (syndikátní zákon). Zákonné požadavky na řádnou činnost orgánů výkonných byly upraveny v ustanovení § 25, který stanovil: *Orgánové výkonní, držte se při provádění daných příkazů v působnosti, jak jim zákonem jest přidělena, a šetřete přesně zvláštních poukazů v té které případnosti soudem vydaných. Orgánové výkonní jsou oprávněni přijímati platy nebo jinaká plnění, které exekucí mají býti dobyty; to, co byli přijali, platně kvitovali a dlužníkovi, jestliže plněním svůj závazek splnil, k žádosti vydati dlužní listiny jim k tomuto účelu od soudu od vymáhajícího věřitele doručené. Tímto není dotčeno právo dlužníkovu, dodatečně ještě žádati za kvitanci věřitelovu. Věřitel může za řízení exekučního výkonnými orgány právoplatně odevzdati dlužníkovi listiny, sumy peněžité nebo věci jiné, je-li k tomu jako k plnění vzájemnému zavázán. Oprávnění zřízenců soudních peníze přijímati, může způsobem nařizovacím býti obmezeno při vyšších částkách peněžitých. Každé takové obmezení budiž vyhlášeno způsobem v místě obvyklém.*

Dobová odborná literatura zabývající se meritorně exekuční činností popisuje institucionální zabezpečení exekuční činnosti následujícím způsobem: ***Veškerá exekuční činnost soudu exekučního soustředěna jest v ruku exekučního komisaře (§ 5. III. jur. n.), jehož jméno má býti vývěskem na tabuli soudní oznámeno, rovněž jako se tímže způsobem oznámí, jestliže exekuční komisař funkcí těchto byl sprostěn (§ 23. II. ex. ř.). U tohoto má za odpomoc žádati, kdo by se za stížena pokládal postupem při vykonávání exekuce, zejména tím, jak výkonný orgán při úředním výkonu jednal, nebo kdo by odepřením nebo průtahem úkonu exekučního za stížena se měl (§ 68. ex. ř.).***

Příkazy své a usnesení svá u provádění povolené exekuce vykonávati dává exekuční komisař orgány výkonnými. Toliko nemovitostní dražbu řídití výhradně soudci přísluší, rovněž tak zrušení společenství a upravení hranic (§§ 177. II. a 351. ex. ř.). Jakožto orgány výkonné zakročují dle § 24 ex. ř. zřízení u jednotlivých soudů úředníci výkonní, úředníci soudní kanceláře a sluhové soudní.

⁴ Ustanovení § 128 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

⁵ Ustanovení § 258 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

⁶ Ustanovení § 368 odst. 2 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

⁷ Ustanovení § 37 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

⁸ Ustanovení § 4 a 6 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

⁹ Ustanovení § 35 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

¹⁰ Ustanovení § 36 zákona č. 79/1896, o řízení exekučním a zajišťovacím (exekuční řád).

Úředníci výkonní jsou zcela novým zavedením exekučního řádu. Co se týče jejich ustanovení při jednotlivých soudech, jejich kvalifikace a zkoušky, jakož i povinnosti k složení kauce viz §§ 17. a 18 jur. n., v příčině jmenování jich § 23 zák. organ. a v příčině působnosti § 337. jedn. ř. Vedle čl. XII. uv. zák. k jur. n. jsou úředníci výkonní soudcovskými úředníky po rozumu zákona z 12 července 1872 č. 112 ř. z. Jestliže není u exekučního soudu zřízen úředník výkonný, pak náleží obstarání exekučních úkonů úředníkům soudní kanceláře a to dle § 329. II. jedn. ř. úředníkům exekučního oddělení a sluhům.

Každý výkonný orgán, ať úředník výkonný či úředník soudní kanceláře (exekučního oddělení), ať sluha **musí být k cíli průkazu o svém úředním postavení opatřen legitimací na jeho jméno** znějící a podobenkou opatřenou, kterou se při výkonu na požádání vykázáti musí. **Touto nutno se zejména prokázati, jestliže se dovolává orgánů bezpečnostních neb četnictva za asistenci** (§ 26. II ex. ř.) aneb jestliže jest mu učiniti oznámení v §§ 29. a 31. ex. ř. předepsána (§ 336. jedn. ř.).¹¹

Pravidla pro vykonávající úředníky

Ustanovení téhož právního předpisu v ustanovení § 26 dále upravuje, že **orgánové výkonní jsou oprávněni, pokud účel exekuce toho vyžaduje, prohledati byt dlužníkův, jeho schránky, a třeba-li toho, šetříce přiměřeně osoby, i samy šaty, které dlužník na sobě má.** Orgánové tito smějí pro exekuci dáti otevřítí vrata domovní a zavření dveře světnic i uzavření schránky. Jestliže by však ani dlužník ani některá dorostlá osoba k jeho rodině náležející nebo od něho k dozoru zřízená nebyla přítomna, buďte k exekučním úkonům právě vytčenými přibrány dvě hodnověrné, zletilé osoby (pohlaví mužského) jako svědci. **Aby odstraněn byl odpor jim kladený, orgánové výkonní mohou bezprostředně žádati za podporu orgánů bezpečnostních, a třeba-li toho, také četnictva.** Aby vojenská pomoc byla vymožena, obraťte se k přednostovi soudu exekučního. Při exekucích proti aktivně sloužícím osobám moci ozbrojené nebo četnictva, není-li nebezpečnost v průtahu, budiž pro odstranění odporu žádáno za přispění vojenského představeného dlužníkova. Z obsahu citovaného ustanovení je patrná paralela k současnému ustanovení § 325a a 325b občanského soudního řádu.

Za velmi zajímavé a praktické lze rovněž považovat ustanovení § 30, který se zabývá výkonem exekuce v jiné, než pracovní dny. Zákon stanoví, že **v neděli a ve svátek, jako i za času nočního smějí úkony exekuční předsevzaty býti toliko**

v případech naléhavých s povolením přednosty soudu okresního, v jehož obvodě úkon exekuční má býti vykonán. Usnesení, kterým toto dovolení se dává, budiž dlužníkovi k žádosti písemně poukázáno při exekučním úkonu. Proti udělení nebo odepření tohoto dovolení není opravného prostředku.

Zákon rovněž upravoval možnost stížnosti na to, jak byla exekuce vykonána. Zmíněná úprava je uvedena v obsahu ustanovení § 68. **Kdo se pokládá za stížena postupem při vykonání exekuce, zejména tím, jak výkonný orgán při úředním úkonu jednal, nebo odepřením nebo průtahem úkonu exekučního, může za nápravu žádati soudcovského úředníka, jemuž dozor k soudní kanceláři jest svěřen, exekučního komisaře nebo přednostu soudu exekučního; jestliže však výkonnému orgánu, jehož chování příčinu dává k stížnosti, jiným soudem příkazu se dostalo, může také tento býti žádán za napravení.** U stížnosti platilo, že pokud proti usnesení byla možnost podat řádný opravný prostředek, musel ji stěžovatel primárně využít. Stížnost jako taková se uplatňovala proti úkonům, u kterých možnost podat opravný prostředek absentovala.

Náklady exekuce

Tehdejší právní úprava v rámci exekučního řádu upravovala náklady exekuce, kterým se věnuje ustanovení § 74 až 76. **Pokud pro jednotlivé případy není nařízeno něco jiného, má dlužník vymáhajícimu věřiteli k jeho žádosti nahradit všechny jemu způsobené náklady na řízení exekuční, jichž třeba bylo k tomu, aby právo bylo uskutečněno; soud vezma v úvahu pečlivě veškeré okolnosti, má ustanoviti, kterých nákladů jest třeba.** Nárok na náhradu exekučních nákladů, které ještě nejsou právoplatně přičteny, zanikne, když nejpозději v jednom měsíci po skončení nebo zrušení exekuce se neždá, aby soudně byly ustanoveny.

O tom, že tehdejší úprava byla důsledná a propracovaná, svědčí rovněž ustanovení § 75 a 76, které se meritorně zabývají náklady v případě neúspěšných exekucí. **Jestliže řízení musilo býti zrušeno z některého důvodu v § 35¹², 36¹³, 39 č. 1¹⁴ uvedeného, nebo jestliže musilo býti zrušeno z důvodů jiných, které vymáhající věřitel již znal při podání návrhu, aby exekuce byla povolena, nebo při počátku výkonu exekuce, tedy vymáhající věřitel nemá nároku na náhradu nijakých exekučních nákladů až do zrušení vzniklých.** Dále pak je v ustanovení § 76 uvedeno, že **když soud stanoví, jak předvídati jest, poslední náklady exekuční, má z moci úřadu přihlídati také k výdajům, které s vybíráním nákladů exekučních vzniknou.** Dodatečně se tyto náklady na vybírání nestanoví.

¹¹ MENOŠEK, Antonín. Základové nauky o exekuci soudní. Praha: Bursík a Kohout, 1903. s. 75–76.

¹² Úspěšné námitky proti nároku.

¹³ Úspěšné námitky proti povolení exekuce.

¹⁴ Když exekuční titul, který jest jejím základem, byl právoplatným rozsudkem uznán za neplatný, zrušen nebo jinak za neúčinný prohlášen.

Zdařilá právní úprava

Z uvedeného výkladu je patrné, že zákon č. 79/1896 o řízením exekucí a zajišťovacím (exekuční řád) byl na svou dobu velice kvalitním kodexem upravujícím oblast exekucí. Případnou srovnávací metodou s aktuální právní úpravou bychom došli k závěru, že značná část obsahu uvedeného předpisu je použita i v současném právním předpisu upravujícím exekuce. Lze tedy konstatovat, že se stal základním kamenem novodobého českého exekučního práva. Nutno dále podotknout, že i nadále je využíván v rámci novelizace současného exekučního řádu, protože, jak je v dnešní době dobrým zvykem, staré právní instituty se začínají aplikovat i v moderní době. Příkladem je velká novela občanského soudního řádu a exekučního řádu, která je účinná od 1. 1. 2013, která opět převzala řadu institutů právě z výše citovaného historického kodexu.

Tehdejší právní úprava rovněž pracovala se zásadou subsidiarity, která byla explicitně zakotvena v ustanovení § 78: *Pokud v tomto zákoně není nic jiného nařízeno, budiž také v řízení exekucí užíváno všeobecných ustanovení civilního řádu soudního o stranách, o řízení a o ústním jednání, o důkaze, o provádění důkazu a o jednotlivých průvodních prostředcích, o soudcovských usneseních a o opravném prostředku a rekursu.*

Dobový náhled na výkon exekuce

Výklad bychom zakončili opět citací z dobové odborné literatury, která názorně představí tehdejší náhled na exekuce a může dokreslit, jakým způsobem byl vnímán dlužník. Nutno podotknout, že dnešní náhled je diametrálně odlišný.

Jestliže jsem v odstavci "Pokyny pro žalovaného" doporučoval, aby bránil se každý zažalování, musím tím důtklivěji zde doporučit, aby pokud jen možno na exekuci nedal dojíti. Ve většině případů dá se exekuci předejít a nic jiného k tomu není zapotřebí, než dobrého slova. Vždyť i nejsprávnějšímu se může stát, že okamžitě nemůže platit a to uzná každý věřitel a nepřikročí hned k exekuci, je-li zdvořile požádán o sečkání. Nemát z toho žádného prospěchu, když exekuci věsti musí, a jest i pro něho prospěšnějším, posečkatí nějaký čas a dojíti si pro zaplacení po dobrém.

Jako exekut mám tedy první povinnost požádati o posečkání, když okamžitě platiti nemohu. O exekvovaném platí totéž, co o kriminálníkovi. Říká se, kdo už byl v kriminále, že si z něho nic nedělá, a právě tak je to i s exekucí. Dá dojíti na první, z druhé si již nic nedělá, zapomíná však, že kdo

jednou se dal exekvovati, ztrácí úvěr a je držán za špatného hospodáře a platiče, a špatným hospodářem také skutečně je, neboť nepočítá, jakou škodu na útratách exekuce přináší a jakou škodu trpí špatnou pověstí a poškozením úvěru. Dostanu-li exekuci, přijmu bez zdráhání exekuční výměr a podepíšu protokol, neboť nic nezískám, nýbrž škodím si, když bych to odpíral. Přijde-li soudní vykonavatel a snad i exekvent anebo jeho zástupce ke mně, chovám se slušně, neboť neslušné chování, vyhrožování, bránění výkonu uvrhnouti může nerozumného exekuta ve zkázu, aniž by sám čeho takovým jednáním docílil.¹⁵

Seznam literatury:

- ČEČETKA, V. J. *Žaloby a exekuce v řízení před soudy okresními pro pohledávky a ceny do 500 Zl.* Praha: F. Šimáček, 1899. 254 s.
- MENOUŠEK, Antonín. *Základové nauky o exekuci soudní.* Praha: Bursík a Kohout, 1903. 137 s.
- SCHROTZ, Karel, JURÁŠEK, Stanislav. *Exekuční řád platný v zemi České a Moravsko slezské.* Praha: Spolek československých právníků "Všehrd", 1935. 489 s.
- Sborník vydaný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory. 1. vydání.* Praha: Exekutorská komora České republiky, 2011. 96 s.
- Zákon č. 78/1896 ř. z. ze dne 27. května 1896, o zavedení zákona o řízení exekucí a zajišťovacím.
- Zákon č. 79/1896 ř. z., o řízení exekucí a zajišťovacím (exekuční řád).

¹⁵ ČEČETKA, V. J. *Žaloby a exekuce v řízení před soudy okresními pro pohledávky a ceny do 500 Zl.* Praha: F. Šimáček, 1899. s. 229–230.

STALO SE...

JUDr. PhDr. Stanislav Balík

soukromník v Praze,
člen redakční rady Komorních listů

Redakční rada Komorních listů se rozhodla zahájit seriál, který se bude věnovat problematice vymáhání pohledávek, dlužníkům a věřitelům, exekucím, soudnímu výkonu rozhodnutí a exekutorům v českých zemích a ve světě, a to zejména z pohledu právněhistorického, sociologického či například v uměleckém ztvárnění. Cílem je prohloubit v širší právnické obci povědomí o souvislostech povolání soudního exekutora v historickém kontextu i v současnosti. I na tomto poli totiž platí zásada: *Historia magistra vitae est.*

Zrušení otroctví pro dluhy za Solóna

Aténský státník Solón proslul také tím, že zrušil otroctví pro dluhy. Stalo se tak mezi lety 594-593 před Kristem, kdy byl archontem s mimořádnými pravomocemi k vyřešení rozporů, které v Aténách vznikaly především ze sociálních důvodů. Solón dále za státní peníze vykoupil mnoho Atéňanů z otroctví a provedl tzv. setřesení dluhů (*seisachteia*). K jeho vládě se váže i vznik institutu hypotéky, která byla tehdy zavedena jako nový způsob zajištění závazku. Vázat půjčky na osobní svobodu bylo totiž napříště zakázáno. Uvedená opatření byla pouze dílčí částí Solónových reforem, které se týkaly rovněž soudnictví a státní správy.

Příslušnost pražských soudů v exekučních věcech

Brožuru *Příslušnost soudní Velké Prahy podle ulic a čísel domů a obcí venkovských k pražským okresním soudům civilním přidělených ve věcech sporných a nesporných (pozůstalostních, exekučních, nájemních atd.)* vydával koncem dvacátých let 20. století opakovaně výkonný ředitel Exekučního soudu v Praze v. v. Theodor Řibřid. Z této pomůcky se lze dozvědět, že všechny pražské exekuční věci příslušely výlučně Exekučnímu soudu v Praze, který sídlil v Celetné ul. 36. Telefonní číslo k tomuto soudu bylo 200 80. Theodor Řibřid vydal též příručku *Soudní exekuční výkony v praxi*.

Archivní fondy soudních vykonavatelů ve Francii

Archiválie, týkající se soudních vykonavatelů (*huissiers*), jsou uloženy mimo jiné v Archives nationales ve Fontainebleau. Kromě téměř sta archivních metrů spisů soudních vykonavatelů z období po r. 1930 jsou zde archivovány též dokumenty, dokládající vývoj této profese ve Francii, Alsasku-Lotrinsku, Alžírsku a Tunisku z let 1802-1867. Kromě osobních spisů uchovává archiv i materiály, týkající se právní úpravy, statutu a podmínek výkonu povolání a reforem tarifu soudních vykonavatelů z období 1807-1988. S ohledem na ochranu osobních údajů jsou archivované spisy volně přístupné až po padesáti letech od jejich uzavření.

Provedení exekuce osobou třetí v r. 1882

Časopis Právník přinesl v r. 1882 praktický případ, který se týkal provedení exekuce osobou třetí. Jednalo se o znovuzřízení pěšiny, kterou exekut „zkopal a trním zatarasil“. C. k. okresní soud v Železném Brodě vyhověl exekuční žádosti, aby jmenoval konkrétní osobu stavitele ke znovuzřízení pěšiny a aby „k cíli zamezení všech možných výtržností jemu k ruce dán byl soudní vykonavatel.“ C. k. vrchní soud zemský v Praze změnil výměr prvního soudce s tím, že před rozhodnutím je třeba vyslechnout obě strany „o způsobu, kterak znovuzřízení sporné cesty a odstranění nanešeného tam trní osobou třetí způsobem pro obě strany nejneškodnějším provedeno býti může.“ Konečné rozhodnutí vydal až c. k. nejvyšší soud, který dovodil, že není třeba jakéhokoliv předchozího projednávání věci, „neboť určení osoby třetí, od níž dotčená práce vykonána býti má, musí být ponecháno straně exekuci vedoucí.“ Zároveň rozhodl, že „není potřebí intervence soudního komisaře k provedení práce, jelikož předvídati se nemůže, že by se exekut proti výkonům třetí osoby při dotčené práci vzpíral“.

ČINNOST UIHJ

JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D. Chile

soudní exekutor
Exekutorského úřadu Praha 5,
člen Výboru Mezinárodní unie soudních
exekutorů (UIHJ)

a

Mgr. Lukáš Jirsa

exekutorský koncipient
Exekutorského úřadu Praha 5
JUDr. Juraje Podkonického, Ph.D.

V lednu navštívila Chile delegace UIHJ vedená viceprezidentem Luisem Ortegou Alcubierrem ze Španělska. Delegace se v Santiagu sešla se zástupci chilských exekutorů a chilského ministerstva spravedlnosti a na následné konferenci se diskutovalo zejména o požadavcích na profesní vzdělání chilských exekutorů. Dalším zásadním tématem konference byla otázka, zda by měli mít exekutoři status státních zaměstnanců, či zda by měli být podnikatelé. V současné době jsou exekutoři v celé Latinské Americe státními zaměstnanci. V Chile se však v poslední době začínat prosazovat názor, že by měli být exekutoři podnikatelé, jak je tomu ve většině Evropy. Delegace UIHJ proto seznámila chilskou stranu se zkušenostmi z Evropy a nabídla pomoc s přípravou legislativních změn, které by měly v budoucnu směřovat k zvýšení nezávislosti chilských exekutorů.

Při návštěvě Chile se delegace UIHJ rovněž sešla se zástupci CEJA¹. CEJA je organizací, která sdružuje 34 zemí Latinské Ameriky za účelem zjednodušení výměny informací souvisejících s justicí, školení zaměstnanců pracujících v justici a zlepšení právního prostředí, jeho modernizace a podpory potřebných reforem. Na schůzce došlo k podpisu dohody mezi UIHJ a CEJA o posílení spolupráce při pořádání konferencí a seminářů a o spolupráci při harmonizaci procesních předpisů týkajících se výkonu rozhodnutí a exekucí.

Gabon

V únoru se v budově gabonského senátu v Libreville konal seminář afrických exekutorů pod patronací gabonského prezidenta Aliho Bongo Ondimby. Na organizaci se spolu s UIHJ podílela i gabonská komora soudních exekutorů či organizace UFOHJA² za účasti exekutorů z Beninu, Kamerunu, Čadu, Konga, Gabonu, Pobřeží slonoviny, Nigeru, Holandska, Senegalu a Toga. O jak významnou událost se jednalo, bylo zřejmé již dle hostů, kteří se zúčastnili slavnostního zahájení konference – bylo zde přítomno mnoho politiků, vrcholných představitelů armády a soudů a nechyběl ani gabonský ministr spravedlnosti Séraphin Moundounga. Na konferenci bylo poukázáno na skutečnost, že pravidelné konference UIHJ a afrických exekutorů

¹ Centro de Estudios de Justicia de las Americas.

² L'Unité de Formation des Huissiers de Justice Africains – sdružení afrických exekutorů, jehož hlavním cílem je pořádání školení afrických exekutorů.

probíhají již od roku 1996, prezident UIHJ Leo Netten rovněž zmínil vzornou spolupráci afrických exekutorů, díky které je harmonizována právní úprava vymáhání pohledávek v mnoha afrických zemích. Leo Netten rovněž podepsal jménem UIHJ dohodu s organizací ERSUMA³ o společné spolupráci při školení nových exekutorů.

V rámci semináře proběhlo několik workshopů s exekuční tematikou. Přednášejícími byli většinou francouzští exekutoři, kteří přednášeli daná témata dle francouzského práva. Afričtí exekutoři poté poukazovali na rozdílnost africké úpravy a všechny strany společně následně diskutovaly o výhodách a nevýhodách jednotlivých právních úprav.

Francie

V únoru se ve francouzském Dijonu konala konference týkající se budoucnosti vzdělávání pracovníků justice v rámci Evropské unie. Jednalo se o prozatím nejvýznamnější konferenci zaměřenou na komplexní vzdělávání zaměstnanců justice členských států EU v rámci stockholmského programu⁴. Heslem konference bylo Gándhího citát: „Žij, jako bys měl zítra zemřít. Už se, jako bys měl žít navěky.“ UIHJ byla na konferenci reprezentována generální tajemnicí Francoise Andrieux. Na konferenci byla probírána témata jako integrace evropského práva do vzdělávacích aktivit, vývoj zajímavých a zároveň efektivních e-learningových nástrojů, rozvoj společných školení o právu EU či organizace přeshraničních vzdělávacích aktivit a výměnných programů.

V průběhu konference proběhlo několik workshopů, které byly zaměřeny na rozvoj vzdělávání s ohledem na nové technologie, na zvýraznění mezinárodní spolupráce, či na analýzu právních nedostatků v rámci práva EU.

Thajsko

V březnu se v Bangkoku uskutečnilo první asijsko-evropské setkání soudních exekutorů nazvané „The call of Bangkok“. Na setkání bylo nahlíženo jako na velký mezník ve vztazích mezi UIHJ a zeměmi ASEAN⁵. Ačkoliv se jednalo o asijsko-evropské setkání, na konferenci byli přítomni i zástupci afrických exekutorů z Ugandy a z Alžírsko. Konference byla pořádána Thajským ministerstvem spravedlnosti a skládala se ze dvou částí. První část konference byla tvořena několika workshopy, jejichž témata byly například otázky doručování písemností, právního postavení exekutorů, jiné činnosti exekutorů či způ-

sobů provádění exekucí. Zástupci jednotlivých členských zemí vždy vyplnili dotazník vztahující se k jednotlivým tématům a následně byly prezentovány rozdíly v jednotlivých právních úpravách.

V druhé části konference probíhala diskuze o značné rozdílnosti právní úpravy exekucí v jednotlivých asijských zemích. Generální tajemnice UIHJ Francoise Andrieux a prezident UIHJ Leo Netten prezentovali snahu UIHJ o prosazení společných pravidel pro vymáhání v jednotlivých členských zemích.⁶ Přednášející uváděli, že tak UIHJ činí s ohledem na ekonomickou krizi, kvůli které došlo ke zvýšení počtu pohledávek mezi globálními obchodními partnery. Přednášející uvedli, že se domnívají, že harmonizace procesu vymáhání pohledávek v jednotlivých členských zemích bude mít pozitivní vliv na mezinárodní obchod. Přednášející rovněž poukázali na skutečnost, že UIHJ má aktuálně 73 členů ze 4 kontinentů, avšak pouze 3 členové UIHJ (Thajsko, Kazachstán a Dubaj) jsou z Asie. Zástupci UIHJ i zástupců zemí ASEAN se s ohledem na prezentaci shodli na tom, že by bylo vhodné, aby se v budoucnu staly členy UIHJ další asijské země.

Závěr

Z obsahu popsaných konferencí plyne širší záběr UIHJ. V Chile se členové UIHJ podíleli svými radami na připravovaném přechodu exekutorů ze státních zaměstnanců na zaměstnance soukromé, v Gabonu spoluorganizovali seminář zabývající se školením afrických exekutorů, ve Francii se spolupodíleli na přednáškovém bloku zaměřeném na společné vzdělávání zaměstnanců v justici a rámci Evropské unie a v Thajsku zorganizovali setkání evropských exekutorů s exekutory zemí ASEAN za účelem vzájemného seznámení se s jednotlivými právními úpravami vymáhání. Z článku je zřejmé i to, že UIHJ stále rozšiřuje svoji činnost, když v minulých měsících podepsala smlouvy o vzájemné spolupráci mimo jiné s organizacemi CEJA a ERSUMA za účelem spolupráce při pořádání vzdělávacích konferencí a seminářů. Dalším cílem UIHJ, který je nutné zdůraznit, je snaha o co možná největší harmonizaci právní úpravy vymáhání v jednotlivých členských zemích. Tato zásadní myšlenka zaznívala prakticky na všech konferencích, kterých se účastnili zástupci UIHJ. Kromě čtyř konferencí zmíněných v článku se UIHJ podílela například i na konferencích, které se konaly v Lomé, v Casablance, v Lodži či v Haagu.

³ L'École Regionale Supérieure de la Magistrature – organizace, která má stejně jako UFOHJA za cíl vzdělávání soudních exekutorů.

⁴ Stockholmský program stanovuje priority Evropské unie v oblasti práva, svobody a bezpečnosti. Cílem programu je posilování práva, svobody a bezpečnosti.

⁵ Sdružení národů jihovýchodní Asie. Členy jsou Brunej, Filipíny, Indonésie, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam.

⁶ Tomuto tématu se již v minulosti věnoval článek nazvaný Světový kodex exekutora, který byl zveřejněn v Komorních listech I/2013.

Z JUDIKATURY ÚSTAVNÍHO SOUDU ČR

rubriku připravila
Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
asistentka soudce Ústavního soudu ČR

Procesní aktivita poškozeného účastníka jako předpoklad nároku na náhradu škody za nezákonné rozhodnutí

Nález sp. zn. II. ÚS 1667/12 ze dne 11. 3. 2014

§ 301 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013

§ 7 odst. 1, § 8, § 13 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

Způsobit škodu za určitých okolností může i nezákonné rozhodnutí orgánu veřejné moci, které bylo vydáno in favorem poškozeného účastníka a které bylo dodatečně jako nezákonné zrušeno, ač k tomu došlo nezávisle na jeho procesní aktivitě. Totiž u takových rozhodnutí je logicky vyloučeno, aby se poškozený účastník domáhal jejich formálního zrušení (leđa v případě, že mu bylo vyhověno jen zčásti a opravným prostředkem sleduje dosažení plného uspokojení, což se ale se smyslem a účelem zrušení rozhodnutí pro nezákonnost přirozeně míjí), když jejich samotné vydání ještě škodu v majetkové či imateriální sféře tohoto účastníka nepůsobí, ke škodě dojde právě až v posledku jejich dodatečného zrušení.

Závažnější pochybení lze spatřovat v závěru o absenci příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody, tj. v absenci kauzálního nexu, na niž soudy usoudily z toho, že povinnost uhradit protistraně plnou výši smluvní pokuty se odvíjela od vlastního smluvního závazku, a nikoli až od (pravomocného) rozhodnutí soudu o její moderaci. Tyto názory podle Ústavního soudu zcela odhlížejí od toho, že soudy svým rozhodnutím autoritativně vstoupily do daného smluvního vztahu a ten v příslušné podobě a v souladu se zákonem (§ 301 někdejšího obchodního zákoníku) modifikovaly. Výsledek této modifikace byl pro účastníky řízení coby smluvní aktéry závazný. Stěžovatelka poté, co jí byl doručen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. 6. 2005, jímž byl potvrzen rozsudek nalézacího soudu moderující smluvní pokutu, zaplatila protistraně, krom dalšího, též soudem prvního stupně moderovanou smluvní pokutu a úroky z prodlení. Pakliže bylo pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu (a s ním i rozhodnutí nalézacího soudu) následně zrušeno pro nezákonnost právě v otázce moderace smluvní pokuty, je vyloučeno tvrzení, že stěžovatelka žádnou újmu neutrpěla, když se v důsledku prolomení právní moci kasačním zásahem Nejvyššího soudu, a tím i své právní jistoty stran správnosti rozhodnutí městského soudu, náhle a po dlouhé době ocitla bez své viny v prodlení s plněním nyní již opět modifikovaného závazku, kdy autoritativním zásahem

došlo k anulaci původní moderace, k níž soudy přistoupily v rozporu s hmotným právem, a to zpětně ke dni podání žaloby.

Účelnost nákladů na právní zastoupení stěžovatele – advokáta

Nález sp. zn. I. ÚS 3819/13 ze dne 25. 3. 2014

§ 142 odst. 1 a § 150 o. s. ř.

V daném případě obecný soud stěžovateli vytknul, že se jako advokát ve sporu, v němž se po žalovaném (vedlejší účastníkovi) domáhal plnění z titulu smlouvy o právní pomoci, sám nechal zastoupit advokátkou na základě plné moci.

Ústavní soud odkázal na ústavně garantované právo na právní pomoc, které zahrnuje (zásadně, vyjma řízení, pro něž je předepsáno obligatorní zastoupení) právo účastníka zvolit si, zda se nechá, či nenechá zastoupit a případně též kým. Právní zastoupení je tak ponecháno (s uvedenou výjimkou) zcela na vůli účastníka, a to bez ohledu na to, zda by toho byl jinak schopen sám. Důvody tohoto kroku nelze spatřovat jen v nedostatku příslušného právního vzdělání, ale např. i ve vyšší míře objektivní zástupce, jeho konkrétní specializaci na daný problém apod.

Obecným soudem aplikovaný pojem "účelný" (§ 142 odst. 1 o. s. ř.) je nutno chápat jako určitou pojistku před hrazením nákladů nesouvisejících s řízením, před nadbytečnými či nadměrnými náklady. Vzhledem k ústavně zaručenému právu na právní pomoc nelze prostřednictvím uvedeného termínu vymezovat kategorii osob, která by z hlediska právního zastoupení měla odlišné postavení, a tak jí de facto její právo upírat a vůči ostatním ji diskriminovat. Účastníka nelze sankcionovat tím, že mu nebude přiznána část nákladů odpovídající výši odměny advokáta s odůvodněním, že se mohl bránit sám.

Ústavní soud souhlasil s argumentací stěžovatele, že i právně vzdělaná osoba, v daném případě advokát, má v jistých případech k věci zřetelně subjektivní vztah, což by mu samotnému mohlo být v hájení jeho subjektivních práv (v dané věci vymožení odměny za právní zastoupení od svého klienta) spíše na překážku. Je třeba důsledně rozlišovat, zda je právní zastoupení advokátem využitím ústavně zaručeného práva na právní pomoc, či se již jedná spíše o jeho zneužití na úkor protistrany (např. zvolený zástupce "z opačného konce republiky", prodlužování řízení žádostmi o odročování, zastoupení ve zcela banálních věcech či zcela zřejmá snaha zvýšit náklady řízení protistraně apod.).

Povinnost k úhradě nákladů exekuce při jejím zastavení pro nedostatek exekučního titulu

Nález sp. zn. III. ÚS 2396/13 ze dne 3. 4. 2014

§ 54, § 55b odst. 4 a § 89 exekučního řádu

Je třeba nalézt odpověď na otázku, kterému subjektu – oprávněné, povinné či exekutorovi – má jít "nejspravedlivěji" k tíži pochybení státu (soudu) v nalézacím řízení ve smyslu povinnosti nést náklady exekuce, byť třeba "pouze" dočasně (do zaplacení náhrady škody v režimu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem).

Není-li vzhledem k okolnostem případu spravedlivé požadovat náhradu nákladů neúspěšné exekuce ve smyslu § 89 exekučního řádu ani po povinné, ani po oprávněné, není nespravedlivé, ponese-li náklady exekuce exekutor. Soudní praxe tak v analogických situacích (až později zjištěné nedostatky exekučního titulu) mnohdy postupuje (srov. např. usnesení Městského soudu v Praze č. j. 29 Co 421/2010-171 ze dne 17. 5. 2011 či usnesení Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 22 Co 528/2010-84 ze dne 29. 3. 2011). Ústavní soud pak tuto praxi již shledal ústavně souladnou, když v usnesení sp. zn. I. ÚS 1619/11 ze dne 14. 3. 2012 odmítl ústavní stížnost exekutora s odkazem na argumentaci zahrnutou ve stanovisku pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 23/06 ze dne 12. 9. 2006. V tomto stanovisku se Ústavní soud neztotožnil s námitkou, podle níž exekutor, jako nositel veřejné moci, má mít vždy zajištěnu úhradu nákladů exekuce. Uvedl, že je to exekutor, který má z úspěšného provedení exekuce zisk, ale současně nese i riziko, že majetek povinného nebude dostatečně uspokojení oprávněného, ale i nákladů exekuce, přičemž jej nelze bezdůvodně přenášet na osobu oprávněnou. Skutečnost, že v konečném důsledku nebudou uspokojeny všechny jeho nároky, není protiústavní.

Riziko, které exekutor nese, je odůvodněno a do značné míry kompenzováno jeho, v podstatě monopolním, postavením při provádění exekucí. Citované stanovisko odkazuje na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci van der Musselle proti Belgii (rozsudek ze dne 23. 11. 1983), v němž bylo zdůrazněno, že rizika podstupovaná v souvislosti s výkonem určité profese, včetně rizika neuhrazení odměny za odvedenou práci, jsou vyvažována výhodami souvisejícími s touto profesí. Dané závěry lze přitom bez dalšího vztáhnout i na činnost a postavení exekutora, jenž svým návrhem a provedením zápisu do seznamu exekutorů dal souhlas s prováděním exekuční činnosti a s tím spojenými riziky, i takovými, že ne ve všech případech dosáhne uspokojení svých zákonných nároků.

Náležité odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání (§ 243f odst. 3 o. s. ř.)

Nález sp. zn. II. ÚS 313/14 ze dne 15. 4. 2014

§ 157 odst. 2, § 169 odst. 4, § 237, § 241a odst. 2, § 243f odst. 1 a 3 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2013

Jakkoliv jde v případě § 243f odst. 3 věty první o. s. ř. o výjimku z ustanovení § 157 odst. 2 a § 169 odst. 4 o. s. ř., neboť se předpokládá pouze stručný popis důvodů rozhodnutí bez nutnosti reprodukčního popisu dosavadního průběhu řízení či obsáhlé argumentace k důvodům rozhodnutí (srov. Jaromír Jirsa a spol.: Občanské soudní řízení, soudcovský komentář podle stavu k 31. 7. 2013, komentář k § 243f odst. 3, str. 1651), odůvodnění napadeného usnesení požadavky předvídatelnosti a srozumitelnosti rozhodně nespĺňuje, neboť pouhé obecné konstatování Nejvyššího soudu, že dovolání neobsahuje údaje o tom, v čem je spatřováno splnění předpokladů přípustnosti dovolání (tedy toliko odkaz na text příslušného ustanovení o. s. ř.), je nedostatečné a současně nepřezkoumatelné.

Autorské poplatky za hudbu v prodejně aneb ústavněprávní limity žalob na vydání bezdůvodného obohacení za nakládání s autorským dílem bez licence

Nález sp. zn. II. ÚS 3076/13 ze dne 15. 4. 2014

§ 12, § 18 odst. 3, § 23, § 30 autorského zákona (zákon č. 121/2000 Sb.)

Ze samotného faktu, že pro žalované období měla stěžovatelka uzavřenu smlouvu s jiným kolektivním správcem, zastupujícím odlišné mistry zvuku, ještě neplyne, že provozovala tzv. veřejnou produkci, jejíž součástí byla i díla autorů, které vedlejší účastník zastupuje. Krom toho samotné uzavření smlouvy s kolektivním správcem samo o sobě ještě nemůže být důkazem o oprávněnosti jeho nároku, poněvadž tu není brán ohled na okolnosti, resp. pozadí uzavření takové smlouvy (důvodem mohla být i právní nevědomost provozovatele o tom, že o veřejnou produkci ve skutečnosti nejde apod.).

Při posouzení toho, zda jsou splněny podmínky pro uzavření licenční smlouvy podle § 12 ve spojení s § 23 autorského zákona, je pak třeba v konkrétním případě zkoumat, zda pro jejich aplikaci jsou splněny podmínky plynoucí z dalších kogentních ustanovení autorského zákona, konkrétně zmíněného § 30 odst. 1, jakož i § 18 odst. 3, podle kterého platí, že sdělováním díla veřejnosti není pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování.

Ústavní soud odkázal na rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 15. března 2012, ve věci C-135/10, Societa Consortile Fonografici /SCF/ proti Marco Del Corso, v němž soud

konstatoval, že "zubní lékař, který šíří jakožto hudební kulisu zvukové záznamy za přítomnosti svých pacientů, nemůže ani důvodně očekávat, že pouze díky tomuto šíření dojde k nárůstu počtu pacientů jeho kabinetu, ani zvýšit ceny péče, kterou poskytuje. Toto šíření tudíž nemůže mít samo o sobě dopad na příjmy tohoto zubního lékaře. Pacienti zubního lékaře totiž navštěvují kabinet zubního lékaře pouze s tím cílem, aby se jim dostalo péče, přičemž šíření zvukových záznamů k poskytování zubní péče inherentně nepatří. Jejich přístup k některým zvukovým záznamům je pouze nahodilý a nezávislý na jejich přání, závisí na okamžiku jejich příchodu do kabinetu a délce jejich čekání, jakož i na povaze ošetření, které jim je poskytnuto. Za těchto podmínek nelze předpokládat, že by obvyklí pacienti zubního lékaře byli k dotčenému šíření vnímaví" (body 97 a 98 rozsudku). Citované závěry Ústavní soud považoval za relevantní i v případě stěžovatelky, jejíž prodejna je specializovaným obchodem, a i proto bylo nutno zkoumat, zda šíření zvukových záznamů k prodeji jízdních kol a náhradních dílů k nim v případě stěžovatelky "inherentně patří", *expressis verbis*, zda veřejnost byla tím či oním způsobem vnímavá vůči provozování rádia prodavačkou zaměstnanou v dané prodejně stěžovatelky, tj. zda vysílání rozhlasového přijímače v prodejně stěžovatelky sloužilo (mohlo objektivně sloužit) jako zvuková kulisa k navození "lepší nákupní atmosféry", resp. k "nárůstu počtu jejích zákazníků".

Pro posouzení důvodnosti žaloby tedy bylo rozhodující, zda stěžovatelka po dobu uvedenou v žalobě provozovala zařízení umožňující sdělování autorských děl veřejnosti (ve smyslu judikatury Soudního dvora), zda k tomuto sdělování autorských děl veřejnosti skutečně docházelo po celou dobu uvedenou v žalobě a zda se jednalo o díla autorů, jejichž práva je oprávněně vedlejší účastník na základě zákona či smlouvy spravovat.

Nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí od nevlastníka a ochrana dobré víry nabyvatele

Nález sp. zn. I. ÚS 2219/12 ze dne 17. 4. 2014

§ 11 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění účinném do 31. 12. 2013

§ 3 odst. 1, § 37 odst. 1 a § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013

Ústavní soud neshledal důvod, ani při uvážení argumentačně bohaté a nikoliv nepodložené kritiky Nejvyššího soudu, k upuštění od svých názorů na otázku nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí od nevlastníka a potřeby ochrany osob jednajících v dobré víře v akty a údaje ve veřejné evidenci státu, vyjádřených v nálezech sp. zn. I. ÚS 143/07, sp. zn. II. ÚS 165/11, sp. zn. I. ÚS 3061/11 a dalších.

Nabyvatel nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí jednající v dobré víře v obsah této evidence je hoden ústavní ochrany. Takovému dobrověrnému nabyvateli svědčí minimálně právo na ochranu majetku ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též "Dodatkový protokol"), jehož integrální součástí je též ochrana "legitimního očekávání" nabytí majetkové hodnoty.

Sama nutnost ochrany dobrověrného nabyvatele nicméně ještě neznamená, že by obdobnou ústavní ochranu nebylo nutno poskytnout též vlastnickému právu původního vlastníka, jehož vlastnické právo k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí nebylo nikdy převedeno na jinou osobu vzhledem k absolutní neplatnosti provedeného převodního úkonu. Jak Ústavní soud konstatoval již v nálezu sp. zn. II. ÚS 165/11, princip ochrany dobré víry dalšího nabyvatele tak působí proti principu ochrany vlastnického práva původního vlastníka, respektive právo dobrověrného nabyvatele na ochranu majetku (ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu) zde působí proti vlastnickému právu původního vlastníka (ve smyslu čl. 11 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu). Jde tedy o střet dvou základních práv, přičemž obecné soudy musí, s přihlédnutím ke všem rozhodným okolnostem daného případu, rozhodnout tak, aby, je-li to možné, zůstalo zachováno z obou základních práv co nejvíce, a není-li to možné, pak dát přednost tomu základnímu právu, v jehož prospěch svědčí obecná idea spravedlnosti, respektive obecný princip (nález sp. zn. I. ÚS 353/04, nález sp. zn. I. ÚS 3571/10 či nálezy sp. zn. Pl. ÚS 34/09 a sp. zn. I. ÚS 1826/11).

Úsilí zachovat maximum z obou dotčených práv bude vždy záležet na okolnostech jednotlivého rozhodovaného případu. Na jednu stranu bude mnohdy zřejmé, že je nemožné chránit daná dvě práva současně, neboť se vzájemně vylučují. Na stranu druhou si však lze představit i takové případy, kdy bude možné kupříkladu sporný předmět vlastnického práva (například nezastavěný pozemek) spravedlivě rozdělit mezi oba dotčené subjekty.

Střet dotčených práv tak bude muset být řešen až v dalším kroku, tj. v souladu s obecnou ideou spravedlnosti, respektive obecným principem. V rámci tohoto kroku bude potřeba v každém případě zohlednit jak určité obecné skutečnosti a souvislosti dopadající na všechny případy řešeného typu (možnost dobrověrného nabytí vlastnického práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí), tak individuální okolnosti konkrétního rozhodovaného případu. V rámci oněch obecných souvislostí je pak nezbytné vážít, že na straně dobrověrného nabyvatele stojí širší zájem na zachování a nesnížení důvěry jednotlivců v akty veřejné moci. V demokratickém právním státě, respektujícím primát jednotlivce nad státem a ctícím pravidlo, že státní moc slouží občanům, nikoliv naopak, je totiž nepřijatelné, aby jednotlivec jednající v dobré víře v akt státu sám nesl zásadní riziko nesprávnosti, respektive chybnosti tohoto aktu. Pokud by tomu tak nebylo, mohlo by dojít k závažné diskreditaci samotného smyslu vedení katastru

nemovitostí a jeho autority a k souvisejícímu narušení systému věcně právních vztahů k nemovitostem. Ústavnímu soudu jeví se také nespravedlivým klást riziko zápisu práva do katastru na základě neplatné smlouvy na dobrověrné osoby, které nenesou žádný díl odpovědnosti za neplatnost dané smlouvy uzavřené mezi těmi, koho tyto osoby považují za své právní předchůdce. Z pohledu možnosti vědomosti o případné absolutní neplatnosti převodní smlouvy jsou zpravidla v silnější pozici původní vlastníci nežli následní dobrověrní nabyvatelé. Zde tak ke slovu může dojít i obecná právní zásada, podle níž práva náležejí bdělým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ústavní soud dále upozornil na nadužívání absolutní neplatnosti jako následku vadných právních úkonů v právní úpravě účinné do 31. 12. 2013 (tj. podle starého občanského zákoníku), které bylo kritizováno též v odborné literatuře a jehož nevhodnost byla reflektována i při přípravě nového občanského zákoníku (srov. ustanovení § 588 nového občanského zákoníku, vymezující případy absolutní neplatnosti právního jednání, a důvodovou zprávu k novému občanskému zákoníku, zejména v rámci obecné části část 1.B bod 2 a v rámci zvláštní části text k § 580 až 585). Pokud by dobrověrným nabyvatelům nebyla poskytována ochrana, znamenala by právě uvedená skutečnost ještě větší míru ohrožení jejich práv nabytých v dobré víře.

Přestože výše uvedené skutečnosti svědčí spíše ve prospěch upřednostnění ochrany dobrověrného nabyvatele, je nezbytné zohlednit ještě další souvislosti a okolnosti, obecné i individuální. Teprve po zvážení všech relevantních skutečností bude v konkrétním případě možno rozhodnout, ve prospěch kterého z konkurujících práv svědčí obecná idea spravedlnosti a kterému je tudíž namísto dát v kolizi přednost. V rámci těchto skutečností bude nutno vzít v potaz příkladmo délku doby, která uběhla od vadného zápisu (tj. učiněného na základě absolutně neplatného převodního právního úkonu) do katastru nemovitostí, než se původní vlastník začal domáhat svého práva; okolnosti, za nichž k takovému absolutně neplatnému právnímu úkonu a následnému zápisu do katastru nemovitostí došlo, zejména zda při tom byl spáchán trestný čin a zda se původní vlastník mohl účastnit předmětného katastrálního řízení; či investice, které již dobrověrný nabyvatel na danou nemovitost vynaložil.

Pokud dojde k podvodnému převodu vlastnického práva k nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí z původního vlastníka na jinou osobu, kteréžto případy nejsou zcela ojedinělé, bude mít v eventuálním vlastnickém sporu následný dotčený dobrověrný nabyvatel vůči původnímu vlastníku zpravidla velmi oslabenou pozici. V převážné většině takových případů totiž bude z hlediska obecné idey spravedlnosti prvořadě obnovit vlastnický vztah původního vlastníka, tedy stav předcházející podvodnému jednání.

JUDIKATURA V EXEKUČNÍCH VĚCECH

Mgr. David Hozman 1. Podmínky řízení

exekutorský kandidát

Exekutorského úřadu Praha 4

JUDr. Jany Tvrdkové

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 4164/2013 ze dne 27. 2. 2014

k ustanovení § 103, 104 odst. 1 a 159a odst. 5 (4) občanského soudního řádu

Zda jsou splněny podmínky řízení, soud zkoumá rovněž při rozhodování o návrhu na nařízení a na zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí). Postupuje přitom obdobně jako v nalézacím řízení; příslušná ustanovení občanského soudního řádu obsažená zejména v části první a třetí občanského soudního řádu použije přiměřeně, ledaže část šestá občanského soudního řádu obsahuje zvláštní úpravu s přihlédnutím k povaze a účelu exekučního (vykonávacího) řízení.

Překážka věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicatae*) může v exekučním (vykonávacím) řízení o návrhu povinného na (částečné) zastavení exekuce nastat tehdy, má-li být v témže exekučním řízení projednávána stejná věc, o níž již v tomto řízení bylo pravomocně rozhodnuto. Totožnost věci je dána jednak stejnými účastníky řízení a jednak stejným skutkovým základem (stejným důvodem vyplývajícím ze stejných skutkových tvrzení) projednávané věci. Jestliže tedy soud dřívější návrh na (částečné) zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) zamítl, představuje jeho usnesení překážku věci pravomocně rozhodnuté (jen) tehdy, byl-li nový návrh na (částečné) zastavení exekuce (výkonu rozhodnutí) podán za stejných skutkových okolností jako návrh, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto.

Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak byl soudem skutek, který byl předmětem původního řízení, posouzen po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté nastává i tehdy, jestliže skutek byl soudem v původním řízení posouzen po právní stránce nesprávně nebo neúplně.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1840/2013 ze dne 20. 3. 2014

k ustanovení § 103 a 104 odst. 1 občanského soudního řádu

Byla-li celá pohledávka včetně příslušenství uhrazena na účet soudního exekutora, nemá soudní exekutor právo provádět exekuci dalšími exekučními příkazy různými způsoby exekuce; kdyby tak přesto učinil, je nutné postupovat podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu a exekuci zastavit.

V případě exekuce, která již zanikla (například proto, že byla provedena), k řízení o návrhu na její zastavení nejsou podmínky a toto řízení musí být podle ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 občanského soudního řádu zastaveno.

2. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3439/2013 ze dne 20. 2. 2014

k ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu

Lhůta 15 dnů uvedená v ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu není lhůtou prekluzivní ("propadnou"); ostatně, podle ustanovení § 55 odst. 2 exekučního řádu ve znění účinném ode dne 1. 1. 2013 soudní exekutor opožděně podaný návrh sice odmítne, ale v případě podání odvolání své rozhodnutí zruší a návrh předloží soudu k rozhodnutí.

Smysl lhůty 15 dnů uvedené v ustanovení § 55 odst. 1 exekučního řádu spočívá v tom, že vede povinné k tomu, aby podávali návrh na zastavení exekuce "včas" a exekuci neprodložovali; vyplývají-li však z listin předložených povinným k návrhu na zastavení exekuce skutečnosti, které jsou důvodem pro zastavení exekuce, je soud povinen k nim přihlédnout a i o opožděném návrhu věcně rozhodnout.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 238/2013 ze dne 26. 2. 2014

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. d) a 322 odst. 3 občanského soudního řádu

Smysl exekučního řízení spočívá v tom, aby nárok přiznaný exekučním titulem byl – v případě nepodřízení se uložené povinnosti dobrovolně – donucovací mocí uspokojen; cílem exekuce je tudíž uskutečnění subjektivního práva oprávněné osoby, a to nuceným zásahem do jinak chráněné právní sféry povinné osoby. Ustanovení § 321 a § 322 občanského soudního řádu kogentním způsobem chrání povinného – tím, že nepřipouští exekuci na veškeré věci povinného – před neúměrnými dopady exekuce, jež by mohly způsobit jeho hospodářskou (podnikatelskou) zkázu.

Hledisko nezbytně nutné potřeby je u povinného, který je podnikatelem, významné jen ve vztahu k podnikání vymezenému předmětem jeho podnikatelské činnosti (v projednávané věci k výkonu advokacie) a uplatní se pouze v míře, která podnikateli zajistí alespoň v minimálním rozsahu provozovat podnikání v souladu s předmětem činnosti. Pojem nezbytně nutné potřeby je proto vyložitelný jen tak, že povinnému musí být zachován majetek, který mu umožní – být v minimálním rozsahu – provozovat podnikatelskou činnost; jinými slovy, postižení osobního automobilu nemá v daném případě za následek znemožnění dalšího pokračování podnikání povinného.

3. Společný nájem družstevního bytu

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2879/2013 ze dne 26. 3. 2014

k ustanovení § 320 občanského soudního řádu a k ustanovení § 42 exekučního řádu

Za trvání manželství nelze zrušit společný nájem družstevního bytu. Dohoda o vypořádání společného jmění manželů se ve smyslu § 150 odst. 2 občanského zákoníku dotýká práva věřitele tehdy, jestliže vede ke zmenšení majetku dlužníka a jestliže v jejím důsledku věřitel nemůže dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku dlužníka, ačkoli – nebyť takové dohody – by se z majetku dlužníka uspokojil.

z odůvodnění napadeného rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 61 Co 102/2013-107 ze dne 5. 6. 2013 (dovolání bylo odmítnuto)¹

Přestože předmětem dohody o vypořádání společného jmění manželů bylo původně nájemní právo k družstevnímu bytu, lze za situace, kdy manželství žalobkyně a povinného stále trvá, dovodit, že kdyby k uzavření dohody o vypořádání společného jmění manželů nedošlo a členství v bytovém družstvu by bylo zachováno oběma účastníkům, měl by původní vlastník bytu povinnost převést předmětnou bytovou jednotku na oba manžele (žalobkyni a povinného), kteří by ji nabyli do společného jmění manželů.

Ustanovení § 262a občanského soudního řádu jasně stanoví, k jakým dohodám nelze přihlížet, ať již byly uzavřeny z jakých-

¹ Poznámka autora rubriky.

koli pohytek. Rozhodné je, aby věřitel věděl o takové dohodě již v okamžiku vzniku pohledávky, což však v projednávané věci nebylo, poněvadž žalobkyně a povinný uzavřeli dohodu o vypořádání společného jmění manželů až poté. Hradila-li žalobkyně ze svých výlučných prostředků kupní cenu převáděné bytové jednotky, mohla tato skutečnost mít následky pouze ve vztahu k jejímu manželovi, nikoli vůči jeho věřiteli. Ustanovení § 262a občanského soudního řádu umožňuje věřiteli uspokojit se z celého majetku ve společném jmění manželů, nikoliv jen z adekvátní části připadající na jednoho manžela.

4. Dispozitivní oprávnění dědice a exekuce

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3400/2013 ze dne 8. 4. 2014

k ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu

Generální inhibitorium obsažené v ustanovení § 44a odst. 1 větě první exekučního řádu se vztahuje pouze na majetek povinného (srov. slova „... nesmí povinný nakládat se svým majetkem...“). Jednu ideální třetinu nemovitostí však povinný nikdy nenabyl, neboť dědictví se sice nabývá smrtí zůstavitele (§ 460 občanského zákoníku), avšak – je-li dědiců více – jen, byla-li soudem schválena jejich dohoda o vypořádání dědictví (§ 482 odst. 2 občanského zákoníku). V projednávané věci však povinný podle schválené dohody dědiců jednu ideální třetinu nemovitostí nenabyl, a proto ani nemohl nakládat se „svým majetkem“.

Je tedy namístě učinit závěr, že povinný tím, že po doručení usnesení o nařízení exekuce na jeho majetek uzavřel s ostatními dědici dohodu o vypořádání dědictví, kterou soud schválil pravomocným usnesením, a na niž je třeba pohlížet jako na platnou, neporušil (ani nemohl porušit) generální inhibitorium zakotvené v ustanovení § 44a odst. 1 větě první exekučního řádu, jelikož spoluvlastníkem jedné ideální třetiny nemovitostí nebyl.

Má-li oprávněný (věřitel) za to, že povinný dlužník (jako dědic) uzavřel dohodu o vypořádání dědictví schválenou pravomocným usnesením soudu o dědictví v úmyslu jej jako věřitele zkrátit, je jen na něm, zda se bude žalobou podle § 42a občanského zákoníku domáhat, aby soud určil, že tato dohoda dědiců (jako hmotněprávní úkon) je vůči němu právně neúčinná.

komentář

Předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu zpřesnilo rozsah účinků generálního inhibitoria, když explicitně vyloučilo uplatnění ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu na právní jednání povinného jakožto povolaného dědice v rámci dědického řízení. Na nemožnost sankcionovat neplatností dle citovaného ustanovení v minulosti upozornila ve svém příspěvku Mgr. Káňová²

Tímto rozhodnutím byla činnost soudních exekutorů oproštěna od úkolu mapovat chování povinného v rámci dědického řízení, a tato aktivita byla přenesena na bedra věřitelů, neboť jen na jejich uvážení bude, zda iniciovat řízení o relativní neúčinnosti právního jednání dědice – povinného v exekučním řízení.

Takto podaný postup práva reflektuje, že nikoliv každý nesoulad s vůlí zůstavitele, případně se zákonnou poslušností, musí nutně vést k poškození věřitele. V tomto světle samozřejmě vystupuje do popředí autonomie vůle ostatních dědiců, kteří nejsou účastníky exekučního řízení. Pro samotného soudního exekutora se pak důvodem pro exekuční postih majetku stává rozhodnutí soudu o odpůrčí žalobě – tedy meritorní rozhodnutí, které deklaruje způsobilost dotčeného majetku být předmětem exekučního postihu.

Ponecháme-li stranou, pod jakou skutkovou podstatu ustanovení § 590 a 591 občanského zákoníku bude takové právní jednání povinného podřazeno (zejména z hlediska důkazního břemene), bude tedy nadále na rozhodnutí věřitele (podloženého úvahou o časové a finanční náročnosti), zda postoupí další soudní řízení za účelem uspokojení své pravomocně přiznané pohledávky. Procesní aktivita bude na rozdíl od sporů excindačních či odporových v tomto případě na věřiteli. Nelze ani opomenout, že úspěšná obrana věřitele zahájená ex post po skončení dědického řízení sebou ponese povinnost ostatních dědiců nést náklady řízení o odpůrčí žalobě a strpět prodej zděděného majetku.

Jakožto autor článku Účinky exekučního řízení a dispozitivní oprávnění dědice³, ve kterém jsem předložil argumenty, jež byly překonány předmětným rozhodnutím, dovoluji si poukázat na okolnosti, které by si zasloužily obsáhlejší myšlenkovou konstrukci.

Předně si dovoluji polemizovat s rozsahem majetku, se kterým nesmí povinný v důsledku generálního inhibitoria nakládat. Ustanovení § 44 odst. 1 exekučního řádu dle mého názoru nedopadá pouze na věci (movité, nemovité či jejich soubory), ale

² KAŇOVÁ, Miroslava. Podruhé k účinkům exekučního řízení a dispozitivnímu oprávnění dědice. Bulletin Advokacie, 09/2011. Praha. ČAK, 2011, s. 29. MK ČR E 6469.

³ HOZMAN, D. Účinky exekučního řízení a dispozitivní oprávnění dědice. Komorní listy, 1/2011. Brno. EK ČR, 2011. s. 4. MK ČR E 19153.

i na práva a jiné majetkové hodnoty. Shodně komentář k exekučnímu řádu uvádí, že generálním inhibitoriem je „...znemožněno snižovat hodnotu... majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce, a mařit tím její účel.“⁴ Pokud jedním z argumentů, ke kterým soud při svém rozhodování přihlédl, byla skutečnost, že povinný – jakožto povolovaný dědic –, podíl na nemovitém majetku nenabyl, a tudíž nemohlo z jeho strany dojít k nakládání s majetkem, dovolím si na tomto místě tvrdit, že povinný se svým majetkem disponoval, nikoliv však s nemovitými věcmi, ale v daném případě se svým (absolutním) majetkovým právem – právem na pozůstalost.⁵ Skutečnost, že s tímto právem lze disponovat, potvrzuje ustanovení § 1714 nového občanského zákoníku. Předmětné právní jednání je následně promítnuto do výroku závazného rozhodnutí soudu, které vyloučilo možnost dovolání se neplatnosti právního jednání v souladu s ustanovením § 159a odst. 1 a 4 občanského soudního řádu.

Jiné řešení přináší insolvenční právo, které explicitně omezuje vůli dlužníka volně disponovat s právem na pozůstalost, respektive ji podmiňuje souhlasem insolvenčního správce. Soustředí se tedy na samotné jednání dlužníka a nikoliv až na jeho následky. Toto řešení lze považovat pro věřitele za přijatelnější a zcela jistě se promítne v dalším nárůstu nápadu na insolvenční soudy.

Závěr odůvodnění přináší pokárání soudního exekutora z důvodu absence kvalifikované listiny prokazující vlastnictví povinného k nemovité věci. Ať již je uvedené vedeno jakýmkoliv záměrem, nelze dle mého názoru uvedené chápat tak, že takovou listinou by měl být jen platný výpis z katastru nemovitostí. Touto listinou se může stát jakékoliv rozhodnutí orgánu veřejné moci či veřejné listiny sepsané notářem, které sami o sobě, anebo ve spojení s platnou právní úpravou jsou schopné prokázat vlastnictví povinného.

Při opačném výkladu by nebylo možné se domoci neplatnosti právního jednání ve smyslu ustanovení § 44a odst. 1 věty třetí exekučního řádu, neboť (a to jsou nejčastější případy aplikace tohoto usnesení) pokud povinný nabude majetek v době vedení exekuce (například právně na základě dědictví) a obratem jej zpeněží, tak k dovolání se neplatnosti dochází – z logiky věci – až v okamžiku, kdy povinný není jako vlastník zapsán v katastru nemovitostí. Ještě přílehlavějším příkladem jsou situace, kdy soudní exekutor postihuje namísto majetku ve společném jmění manželů s odkazem na uplatnění zákonné fikce ustanovení § 150 odst. 4 starého občanského zákoníku jen podíl na nemovi-

té věci povinného, anebo pokud jsou předmětem exekučního postihu nemovité věci v zaniklém, avšak vzhledem k oprávněnému účinně nevypořádanému společnému jmění manželů⁶.

5. Snižování ceny nemovitých věcí

usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 24 Co 290/2014 ze dne 18. 2. 2014

k ustanovení § 336a (odst. 4) občanského soudního řádu

Pokud se nemovité věci opakovaně nepodaří při dražebních jednáních prodat, soud (exekutor) je oprávněn tuto skutečnost zohlednit a usnesením výslednou cenu nemovitých věcí přiměřeně snížit.

Odvolační soud podotýká, že při přeceňování nemovitých věcí byla rozhodující skutečnost jejich několikerého bezúspěšného dražení, neboť počínaje rokem 2005 proběhlo až doposud osm dražebních jednání, přičemž těchto jednání se nezúčastnil žádný dražitel. Nemovité věci se tak opakovaně ukázaly jako neprodejně za cenu ve výši 1 400 000,00 Kč. Soudní znalec popsany vývoj exekuce zohlednil a pro účely dražby stanovil obvyklou cenu ve výši 1 200 000,00 Kč, aby umožnil soudnímu exekutorovi nemovité věci ve vlastnictví povinného úspěšně prodat a ze získaného výtěžku uspokojit věřitele povinného, čímž by byl naplněn cíl exekuce.

Bylo by v rozporu se zásadou hospodárnosti, aby soudní exekutor opakovaně prováděl dražební jednání a zbytečně navyšoval náklady exekuce v situaci, kdy evidentně nelze nemovité věci za určitou cenu prodat. Tento závěr vyplývá rovněž z novely občanského soudního řádu provedené zákonem č. 396/2012 Sb., účinné ode dne 1. 1. 2013, která modifikovala ustanovení § 336m odst. 3 občanského soudního řádu tím způsobem, že může proběhnout maximálně pět dražebních jednání, přičemž po jejich neúspěšném provedení je soudní exekutor povinen exekuci zastavit. Pro každé další dražební jednání se nadto snižuje výše nejnižšího podání až na 25 % výsledné ceny, což zvyšuje pravděpodobnost prodeje a současně není nutné draženou nemovitou věc opakovaně přeceňovat a průběh exekuce tím zároveň prodražovat. Ačkoliv se uvedená novela v souzené věci neuplatní, z jejího smyslu a účelu lze podpůrně vycházet.

⁴ KASÍKOVÁ, M. a kol. Exekuční řád. Komentář. 3. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 268.

⁵ V této souvislosti lze doporučit se seznámit s odůvodněním napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 4. 2013.

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2085/2006 ze dne 27. 9. 2007.

komentář

V odborné literatuře⁷ jsme se dosud mohli setkat s názorem, že podstatnou změnou okolností může být působení přírodních živlů či následky jiných mimořádných událostí vyvolané případně též lidskou činností. Okolnosti ryze ekonomické, tedy zejména stav nabídky a poptávky na aktuálním trhu nemovitých věcí – jenž je určujícím kritériem pro stanovení obvyklé ceny –, za tuto okolnost považovány nebyly.

Předmětné rozhodnutí zohledňuje, že se opakovaně konalo dražební jednání bez zájmu dražitelů, a přihlíží též k době, které uplynula od předešlého ocenění. Opomenout nelze ani negativní vývoj na trhu s nemovitými věcmi započatý v roce 2008, který vedl k propadu cen nemovitých věcí.

6. Odpůrčí žaloba

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1575/2013 ze dne 26. 2. 2014

k ustanovení § 40 exekučního řádu

Rozhodnutí soudu, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno, představuje podklad k tomu, aby se věřitel mohl na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí (exekučního titulu), vydaného proti dlužníku, domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným (právně neúčinným) právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn. V případě, že uspokojení věřitele z tohoto majetku není dobře možné (například proto, že osobě, v jejíž prospěch dlužník odporovaný právní úkon učinil, již takto nabyté majetkové hodnoty nepatří), může se věřitel – místo určební neúčinnosti právního úkonu – domáhat, aby mu ten, komu z odporovatelného právního úkonu dlužníka vznikl prospěch, vydal takto získané plnění.

K odpůrčí žalobě je aktivně věcně legitimován věřitel, jehož pohledávka za dlužníkem je vymahatelná. Vymahatelnou se ve smyslu ustanovení § 42a odst. 1 občanského zákoníku rozumí taková pohledávka, která byla věřiteli přiznána vykonatelným rozhodnutím nebo jiným titulem, podle kterého lze nařídit

výkon rozhodnutí nebo exekuci. Rozhodčí nález v projednávané věci není způsobilým titulem pro výkon rozhodnutí nebo exekuci a jím přiznanou pohledávku proto nelze považovat za vymahatelnou ve smyslu ustanovení § 42a odst. 1 občanského zákoníku.

7. Obrana proti výši nákladů exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 3239/2013 ze dne 29. 1. 2014

k ustanovení § 88 odst. 3 exekučního řádu

Obranou proti výši nákladů exekuce, stanovené příkazem k úhradě nákladů exekuce, jsou námitky; jen v rámci nich lze jejich výši zpochybnit.

Předmětným usnesením bylo odmítnuto dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 20 Co 645/2012-76 ze dne 20. 5. 2013, kterým bylo usnesení soudu prvního stupně změněno tak, že se nařízená exekuce pro náklady soudní exekutorky nezastavuje.⁸

⁷ Například KURKA, V. DRÁPAL, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Linde, 2004, s. 531.

⁸ Poznámka autora rubriky.

PROFESNÍ PROFILY NOVÝCH SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

Mgr. Jan Beneš

soudní exekutor
Exekutorského úřadu Praha-západ

Mgr. Jan Beneš vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V lednu 2010 nastoupil jako koncipient u JUDr. Igora Ivanka, Exekutorský úřad Praha 10. V dubnu 2013 postoupil na pozici exekutorského kandidáta. „Necelý rok po složení exekutorské zkoušky jsem se rozhodl jít vlastní cestou, a proto jsem se zúčastnil výběrového řízení na obsazení uvolněného exekutorského úřadu,“ uvedl Mgr. Beneš. Exekutorský úřad Praha-západ bude sídlit na Praze 6, činnost zahájí 1. července. „Soustředím se na vytvoření spíše menšího exekutorského úřadu o 10 až 15 zaměstnancích s tím, že jako *odpovědná osoba* bych chtěl mít v rámci možností přehled o všech řízeních, která budu vést,“ uzavřel Jan Beneš.

Mgr. Veronika Jakubovská

soudní exekutorka
Exekutorského úřadu Kutná Hora

Právnickou fakultu absolvovala Mgr. Veronika Jakubovská v roce 2008 na Univerzitě Palackého v Olomouci. Poté působila na exekučním oddělení Okresního soudu v Ostravě, u Exekutorského úřadu Karviná a u Exekutorského úřadu Kutná Hora, kde od 1. 9. 2013 zastupovala soudního exekutora JUDr. Jána Loceka a od 1. 3. 2014 do svého jmenování byla samostatným zástupcem, neboť JUDr. Locekovi zanikl výkon úřadu. „Svůj úřad koncipuji jako úřad menší, i vzhledem k současnému nejistému legislativnímu vývoji. Jsem rozhodnuta vést úřad moderně, za využití maximální elektronizace i hybridní pošty. Cílem jsou spokojení účastníci řízení a co nejmenší množství stížností,“ konstatovala Mgr. Jakubovská. Úřad otevřela 1. května.

JUDr. Eva Koutníková

soudní exekutorka
Exekutorského úřadu Znojmo

Po ukončení studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze v září 2004 nastoupila JUDr. Eva Koutníková na právní oddělení Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, KP Praha-východ. V březnu 2005 začala pracovat jako koncipientka Exekutorského úřadu Svitavy, od roku 2008 zastávala pozici kandidáta. „Samozřejmým východiskem pro mou práci je slušnost a respektování práv všech účastníků řízení. V úřadu budu preferovat kvalitu před kvantitou. Nezbytným předpokladem je individuální přístup k povinným i oprávněným. Úřad plánuji otevřít v červenci přímo v historickém centru města Znojma. Zpočátku se bude jednat o úřad menší velikosti, ale agenda bude vedena plně v elektronické podobě,“ doplnila JUDr. Koutníková.

KURZFASSUNGEN

JUDr. Petr Blažej

Gesetzänderungen des Parallellaufes von Insolvenzverfahren und Vollstreckung ab 1 Januar 2014

Der Artikel befasst sich mit Gesetzänderungen von gleichlaufenden Insolvenzverfahren und Vollstreckung in Zusammenhang mit Annahme des Gesetzes Nr.294/2013 Samm. Es wird über Wirkungen eines Insolvenzverfahrens in einzelnen Stufen und je nach der Lösungsart von Zahlungsunfähigkeit (Pleite) auf laufende Vollstreckungen behandelt. Autor weist auf Änderungen gegenüber der bisherigen gerichtlichen Praxis hin. Aufmerksamkeit wird auch der Frage von Pfändungsmöglichkeit eines Vermögens gewidmet, das als Bestandteil der Gütergemeinschaft nach § 262a tschechischer ZPO gehalten ist und zwar in solcher Situation, wenn ein Insolvenzverfahren gegen dem Verpflichteten eingeleitet wurde.

Mgr. Jan Kubizňák

Einleitungswirkungen eines Insolvenzverfahrens im Zusammenhang zur Vollstreckung durch Lohnpfändung

Artikel befasst sich mit Problematik von Zusammenhang der Vollstreckungs- und Insolvenzverfahren. Genauer gesagt, prüft er Teilprobleme der mit Einleitung von Insolvenzverfahren gebundenen Wirkungen im Bezug zur laufenden Vollstreckung. Grundziel ist deshalb Abgrenzung des Begriffs Vollbringung der Vollstreckung. Autor konzentriert sich weiter auf Lohnpfändung im Zusammenhang mit Vorgehen von Lohnzahler und Gerichtsvollzieher nach Einleitung eines Insolvenzverfahrens. Er äußert sich gleichzeitig zu anderen umstrittenen Fragen (Lohnpfändung des Ehegatten) sowie auch zu Neuigkeiten, die letzte Insolvenzgesetzveränderung gebracht hat.

Mgr. Petr Látal

Forderungsbefriedigung aus den von Gerichtsvollzieher geführten Vollstreckungsverfahren gegen denselben Verpflichteten im Rahmen der Verteilung von Steigerungsertrag

Der Text orientiert sich an Vorgehen der Forderungsbefriedigung aus den von Gerichtsvollzieher geführten Vollstreckungsverfahren gegen denselben Verpflichteten im Rahmen der Verteilung von Steigerungsertrag. Im Zusammenhang mit Novellierung der Vollstreckungsordnung die 1 November 2009 in kraft getreten ist und mit Judikatur des Höchstgerichtes der Tschechischen Republik, besonders mit Urteil 20 Cdo 3755/2011 vom 26 Juli 2012, kam es zur Auslegungsänderung der Bestimmung § 337c Gesetzes Nr. 99/1963 Samm., Zivilprozessordnung, und damit auch zur Veränderung der Art von Bestimmung der Gruppe und Folge von Forderungen aus anderen Vollstreckungsverfahren. Es handelt sich um ein ganz neue Art und Weise von Folgebestimmung der angemeldeten Gläubiger bei Befriedigung ihren Forderungen aus dem Versteigerungsertrag im Verteilungsverfahren.

Mgr. David Bolom

Ausgewählte Fragen zur Problematik von Vollstreckung einer Gütergemeinschaft

Der Text wird auf Vollstreckung von Eigentum gerichtet, das in Gütergemeinschaft gehört. Er befasst sich mit Vergleich der vorigen und gegenwärtigen gesetzlichen Regelung. Im Artikel werden manche Situationen spezifiziert, wie zum Beispiel wann und unter welchen Bedingungen gilt der Ehegatte des Verpflichteten als Verfahrensbeteiligte und welche Vermögenswerte kann man im Rahmen der Vollstreckungsverfahren verpfänden. Artikel widmet sich auch der gezielten Regelung von Umfang der Gütergemeinschaft mit Absicht der Verhinderung der Forderungserzwingbarkeit. Teil dieser Arbeit ist auch Vergleichung der gesetzlichen Regelung wenn es um Vollstreckung des in Gütergemeinschaft zugehörigen Eigentums geht, und zwar vor und nach Novellierung, die durch Gesetz Nr. 396/2012 Samm. durchgeführt wurde.

INHALT

INTERVIEW	6	Es tut mir Leid, dass wir unsere Studenten nicht durch Rigorosum begleiten können Gespräch mit doc. JUDr. Jan Pauly, CSc., Dekan der juristischen Fakultät der Westböhmischen Universität in Pilsen	GESCHICHTE	27	Zeitbezogenheit der Vollstreckungsordnung 1896 JUDr. Jitka Wolfová, Mgr. Ing. Martin Štika
ARTIKEL	9	Gesetzänderungen des Parallellaufes von Insolvenzverfahren und Vollstreckung ab 1. Januar 2014 JUDr. Petr Blažej		32	Das ist geschehen... JUDr. PhDr. Stanislav Balík
	13	Einleitungswirkungen eines Insolvenzver- fahrens im Zusammenhang zur Voll- streckung durch Lohnpfändung Mgr. Jan Kubizňák	VOM AUSLAND	33	Tätigkeit der UIHJ JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., Mgr. Lukáš Jirsa
	19	Forderungsbefriedigung aus den von Gerichtsvollzieher geführten Voll- streckungsverfahren gegen denselben Verpflichteten im Rahmen der Verteilung von Steigerungsertrag Mgr. Petr Látal	JUDIKATUR	35	Aus der Judikatur des Verfassungsgerichtes der Tschechischen Republik vorbereitet von Mgr. Ing. Lucie Mikmeková
	24	Ausgewählte Fragen zur Problematik von Vollstreckung einer Gütergemeinschaft Mgr. David Bolom		39	Judikatur in Vollstreckungssachen vorbereitet von Mgr. David Hozman
			NACHRICHTEN DER KAMMER	44	Professionsprofile der neuen Gerichtsvollzieher Mgr. Jan Beneš, Mgr. Veronika Jakubovská, JUDr. Eva Koutníková

Fotografie auf der Titelseite: Petra Škarková

Komorní listy

devatenácté číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘIJMENÍ J. Název článku. Komorní listy, 01/2014. Praha:
Exekutorská komora ČR,
2014. s. POČET STRAN PŘÍSPĚVKU. MK ČR E 19153.

Redakční rada

Mgr. Petra Báčová
JUDr. et PhDr. Stanislav Balík
Mgr. David Hozman
Mgr. František Korbek, Ph.D.
JUDr. Milan Makarius
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.
Mgr. Pavel Tintěra

zdarma
náklad 800 ks
vychází čtvrtletně
datum vydání 30. 6. 2014

MK ČR E 19153
registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on-line)

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy
Na Pankráci 1062/58
140 00 Praha 4

kontakt

tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Michal Jančuška

sazba a tisk

PRINTECO s.r.o., Brno

Komorní listy
produkuje, vydává a distribuuje
Exekutorská komora České republiky

Život 90

Pro seniory a jejich blízké

Řešíme specifické problémy seniorů, abychom jim umožnili aktivně a smysluplně žít v jejich vlastním domově tak dlouho, jak je to jen možné.

Pomáháme rodinám, aby provázely seniory podzimem života tak, aby jejich stáří plynulo důstojně.

LINKA DŮVĚRY SENIOR TELEFON

TÍSŇOVÁ PÉČE

POBYTOVÉ CENTRUM

PEČOVATELSKÁ SLUŽBA

VZDĚLÁVÁNÍ A POHYB

PORADENSTVÍ

DIVADLO U VALŠŮ

PORTÁL WWW.SENIORUM.CZ

Všechny služby najdete na adrese:

Karoliny Světlé 18, 110 00 Praha 1

tel.: 222 333 555, www.zivot90.cz

www.facebook.com/zivot90

DMS zivot90, tel: 87 777

ŽIVOT 90
pro seniory a jejich blízké

ELEKTRONICKÉ DRAŽBY ÚČINNÁ INZERCE KOMUNIKACE SE ZÁJEMCI

Proč spolupracovat právě s námi:

- Na našem webu hledá dražené nemovitosti 500.000 lidí ročně.
- S elektronickými dražbami máme 5 let zkušeností.
- Měříme úspěšnost inzerce - víme kde a jak inzerovat.
- Pravidelně zasláme reporting o stavu dražeb.
- Dražby děláme více než 10 let.
- Sami jsme provedli přes 2000 dražeb.
- Nastavíme Vám rozsah spolupráce na míru Vaším potřebám.

BONUS

PRVNÍ 3 DRAŽBY ZDARMA

Pro více informací nás kontaktujte:

Eurodražby.cz a.s.
Čimická 780/61
181 00 Praha 8
Tel.: 800 900 490
www.eurodražby.cz
exekutor@eurodražby.cz

DRAŽEBNÍ A AUKČNÍ SPOLEČNOST

eurodražby

Ing. Radim Hasman
předseda představenstva